

בצילא דמהימנותא

בקודש פנימה • דברי תורה • שיחות קודש

פר' שלח • ח - טו סיון

תשפ"ג • שנה כ"ג • גליון לב (תתשפ"ד)

וצדיקים ישמחו ויעלצו לפני אלקים וישישו בשמחה

בקול רינה וחדוה, גשים אנו יחד עם כל קהל המוני אנשי שלומנו די בכל אתר לאחל מעומקא דליבא ברכת "מזל טוב" אל מול פני הקודש

כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

לרגל שמחת בית צדיקים, השמחה השרויה במעונו

שמחת הולדת הנין נ"י במזל טוב

בן לנכדו, פרע"ח

הרה"ג רבי יעקב מאיר משולם שליט"א

בן בנו יקירו הגה"צ אב"ד קרית צאנו נתניה שליט"א

והברכה אחת היא להסבים הדגולים הגאווה"צ המפורסמים

מעכש"ת גאב"ד ראדומישלא שליט"א

מעכש"ת האדמו"ר מסטראפקוב שליט"א

והגאון רבי יחזקאל שרגא דוד היילפרין שליט"א - דומו"צ בית מדרשנו ברמות ומראשי ישיבה"ק לצעירים בירושלים ואנו תפילה שישפיע עלינו שמחה זו שפע ברכה וסייעתא דשמיא, ונזכה כי כ"ק מרן שליט"א יאציל עלינו מרוחו פי שנים, ויאריך ימים על ממלכתו בבריות גופא ונהורא מעליא, להדריכנו בנתיבות חיים, על מי מנוחות ינהלנו עדי ביאת גואלינו בב"א.

תוכן ה'פלפול' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א

בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בהעלותך העעל"ט בקיסריה

ובספרי (פיסקא ה') כי על כן ידעת חנותנו, א"ר יהודה אמר לו משה ליתרו אתה ראית חן שניתן לאבותינו במצרים שנא' וה' נתן את חן העם בעיני מצרים, אל נא תעזוב אותנו (וכ"ה בילקוט רמז תשכ"ו), והוא פלאי מה רצה בכך שהזכיר לו שמצאו חן בעיני המצריים וכי משום כן לא יעזוב אותם, (ועיין בכסף נבחר, וביושב אהלים וביש"מ בפרשתן ועוד ספרי דרוש שהאריכו בזה).

ואפ"ל בזה בדרך דרוש, בהקדם מש"כ בפנים

בתוה"ק (י, כט) ויאמר משה לחובב בן רעואל המדיני חותן משה, נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותו אתן לכם וגו', ויאמר אליו לא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי אלך, ויאמר אל נא תעזוב אתנו כי על כן ידעת חנותנו במדבר והיית לנו לעינים וגו', ראוי להבין מה היה המו"מ ביניהם, מ"ט סירב יתרו מעיקרא ובמה ביקשו לפיים דעתו, גם יל"ב אומרו 'אתה ידעת' חנותנו, אטו רק יתרו ידע מזה, והלא כל העולם כולו ידעו מכך.

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר משה בן מוה"ר שמואל רפאל רייך ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

עליהם כי גר יהיה זרעך בארץ לא להם ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה ואחרי כן יצאו ברכוש גדול, אלא דהיו המצריים יכולים לטעון כנגדם דהבטחת הרכוש היה רק לאחר שיקויים בהם גזירת ועבדום ועינו אותם ד' מאות שנה, אבל הואיל ויצאו בטרם נשלם הזמן אין להם ליטול את רכושם, לכן הוצרכו לנשיאות חן שהמצריים יתנו להם מרצונם, וכיון שכבר בא לידם ע"י נשיאות חן בעיני מצרים ממילא זכו בהם כדין, כי מרצונם נתנו להם מתנות הללו [וצריך להשלים דבריו, דכיון שבא לידם בהיתר, תו לא הו"מ להוציא מהם דעתה יאמרו נא ישראל דככל אופן מגיע להם הרכוש דאין ההבטחה תלוי בהשלמת הזמן, והמוציא מחבירו עליו הראיה].

ו"ש הספרי, דמרע"ה רצה להוכיח ליתרו דיכולים להקנות לו חלק בארץ כיון דכבר שייכת להם, לכך אמר לו אל נא תעזוב אותנו מחמת סברתך דאין יכולים להקנות לך חלק בארץ, דהא ליתא, דאר"י כבר הוחזקה לאבותינו, וו"ש אתה ידעת חנותנו במדבר, רצ"ל ראית את החן שנתן לנו הקב"ה בעיני מצרים בעבור הרכוש, ואם לא הוחזקה הארץ לאבותינו נמצא דכבר נשלם שנות הגלות והיה ראוי שיקחו אפי' בכפיה ובעל כרחם ולמה להו חן, אלא ודאי מה שעשה הקב"ה שימצאו חן ויתנו להם כדי שלא ימצאו עילה לטעון שלא הגיע להם מן הדין כי עדיין לא השלימו גזירת הגלות, דאין למנות מלידת יצחק כיון דאר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, באשר לכך שפיר יכולים אנו להקנות לך חלק בארץ והטוב אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך, עכתו"ד, עי"ש מש"כ עוד בזה. וע"פ דרכו יל"פ עוד מקראי קודש הללו, בהקדם מ"ד במדרש תנחומא ריש פר' בשלח, שלכן הקיפן הקב"ה במדבר ארבעים שנה אמר הקב"ה אם אני מוליכין דרך פשוטה עכשיו מחזיקין

יפות לבאר דלכן סירב יתרו ללכת אתם לארץ ישראל, כי מרע"ה אמר לו בתחילה דאי אפשר ליתן לו מיד חלק באר"י, כיון שנסתפק משה אם אר"י מוחזקת לנו מאבותינו או לא, כדאי' בגמ' ב"ב (דף ק"ט ע"ב) גבי בנות צלפחד שנסתפק משה אם אר"י מוחזקת לנו מאבותינו, ואם עדיין אינה מוחזקת הו"ל דבר שלא בא לעולם, כדאי' בב"מ (דף ט"ז ע"ב) האומר לחבירו שדה זו לכשאקחנה קנויה לך לא קנה ויכול לחזור בו, דאין אדם מקנה דבר שאינו ברשותו דהו"ל דבר שלא בא לעולם. וזה שאמר לו מרע"ה נוסעים אנחנו אל המקום אשר אמר ה' אותנו אתן לכם, דעתה עדיין הארץ אינה מוחזקת בידינו אלא שעתידי הקב"ה ליתנה לנו והו"ל דבר שלא בא לעולם לכן אין אנו יכולין להקנות לך נחלה בארץ בקנין, מ"מ אנו מבטיחים ליתן לך מן הטוב אשר ייטיב ה' לנו, וו"ש כי ה' דבר טוב על ישראל וכל דיבור שיצא מפי הקב"ה לטובה אינו חוזר מן הטוב ההוא, והשיב יתרו דכיון שאין אתם יכולין להקנות לי בקנין גמור א"כ אי אפשר לסמוך על זה, ולא אלך כי אם אל ארצי ואל מולדתי, (ועד"ז כתב בתפארת יהונתן ובמלא העומר עי"ש).

וכע"ז כתב ביושב אהלים בפרשתן, ונקמ בדרכו דיתרו סבר דאר"י אינו מוחזקת בידם ועל כן אי אפשר למרע"ה להקנות לו חלק באר"י, ומרע"ה אמר ליתרו דהארץ כבר שייכת לנו דירושה היא לנו מאבותינו, ולכן שפיר יכולים להקנות לו מיד חלק בארץ, והקנאה זו שרירה וקיימת ואין לך לחוש שלא תחול המתנה. ועפי"ז ביאר ביושב אהלים שם מאמר הספרי האמור, דהנה יל"ב למה הוצרכו בני"י לישא חן בעיני מצרים כדי שיתנו להם כלי כסף וכלי זהב וכו', והלא מן הדין הו"מ להוציא מהם בעל כרחם, שהרי מראשית כזאת הובטח להם לאחר שנגזר

ברוך אשר יקים את דברי התורה הזאת

דברות הקודש בגליון זה נודבו ונדפסו

לע"נ מוה"ר נתן אריה ליב בן מוה"ר אלימלך הלוי בלומענבערג ז"ל

ת.נ.צ.ב.ה.

ת"ר ואספת דגנך מה ת"ל לפי שנאמר לא ימוש ספר התורה הזה מפיד יכול דברים ככתבן ת"ל ואספת דגנך הנהג בהן מנהג דרך ארץ דברי רבי ישמעאל, רבי שמעון בר יוחאי אומר אפשר אדם חורש בשעת חרישה וקוצר בשעת קצירה וכו', תורה מה תהא עליה אלא בזמן שישראל עושין רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים שנאמר ועמדו זרים ורעו את צאנכם. ובהמשך הגמ' בברכות שם אמר אביי הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידן כרבי שמעון בן יוחי ולא עלתה בידן, אמר להו רבא לרבנן במטותא מינייכו ביומי ניסן וביומי תשרי לא תתחזו קמאי כי היכי דלא תטרדו במזונייכו כולא שתא.

באשר לכך היה מקום לחוש שבנ"י יחזיקו בשיטת רבי ישמעאל להתנהג במדת דרך ארץ ויהיו טרודים במלאכתם, לכך עכבם במדבר כדי שיהיו פנוים לעסוק בתורה יומם ולילה, כאמז"ל (מד"ת שם ס"ב) לא ניתנה התורה לדרוש אלא לאוכלי המזן שלא היה להם צורך לא למלאכה ולא לסחורה עי"ש. כי לזכות לשלימות קנין התורה צריך שלא לעסוק כלל אלא בתורה בלבד כרשב"י, ולכן נתעכבו במדבר ארבעים שנה.

והדברים מכוונים בדברי המכילתא הנ"ל ר"פ בשלח דז"ל שם אמר הקב"ה אם אני מביא עכשיו את ישראל לארץ מיד מחזיקים אדם בשדהו ואדם בכרמו והן בטלים מן התורה, אלא אקיפם במדבר ארבעים שנה שיהיו אוכלין מן ושותין מי הבאר והתורה נכללת בגופן, מכאן היה רבי שמעון אומר לא ניתנה התורה לדרוש אלא לאוכלי המזן וכו', ובמרכבת המשנה שם ביאר דרשב"י לשיטתו דמ"ש לא ימוש ספר התורה הזה מפיד וגו' הדברים ככתבן עי"ש. הרי מבואר דעכבם הקב"ה במדבר כדי שלא יתעסקו כלל אלא בדברי תורה ולא בדברים אחרים.

מעתה יבואר דהנך מדרשים קמיפלגי בפלוגתת רבי שמעון ורבי ישמעאל, דהמד"ת והמכילתא קאי בשיטת רבי שמעון שאין לנהוג מנהג דרך ארץ

איש איש בשדה ובכרם ומבטלין מן התורה, אלא אני מוליכן דרך המדבר ויאכלו את המזן וישתו מי באר והתורה מתישבת בגופן. ולכאו' צ"ב דהרי בני ישראל היו אז ברום המעלה, אחר שהקב"ה הוציאם מאפילה לאור גדול, ונגלה עליהם בערפלי טוהר במתן תורה, וא"כ היתכן שיהיו בטלים מדברי תורה.

והנה ברש"י עה"פ נוסעים אנחנו אל מקום, מיד עד שלשה ימים אנו נכנסים לארץ, שבמסע זה הראשון נסעו על מנת להכנס לארץ מיד, אלא שחטאו במתאווננים עכ"ל, וכ"ה בספרי פר' דברים (פיסקא ד') דאלמלא החטא היו נכנסין לארץ מיד, יעו"ש אריכות הדברים, הרי דרך בגין חטא המרגלים התעכבו במדבר ארבעים שנה. ואילו מדברי המד"ת וכ"ה במכילתא ר"פ בשלח דאמר הקב"ה אקיפם במדבר ארבעים שנה שיהיו אוכלין מן ושותין מי הבאר והתורה נכללת בגופן עי"ש, מבואר, דכבר מראשית כוזאת רצה הקב"ה לעכבם במדבר ארבעים שנה. שו"ר בעיר בנימין (הו"ד בכרם חמד, פר' בשלח) שכתב דהספרי והמד"ת פליגי בכך אם לולי החטא היו נכנסים תיכף לארץ.

אמנם לכאו' צריך לבאר שיטת המד"ת והמכילתא דהרי מקרא מפורש בפרשת המרגלים (במדבר יד, לב) כמספר הימים אשר תרתם את הארץ ארבעים יום יום לשנה יום לשנה תשאו את עוונותיכם ארבעים שנה וגו', מבואר בזה דהחטא הוא שגרם להם להתעכב ארבעים שנה במדבר, ובהכרח צ"ל דס"ל להנך מדרשים דאמנם כבר במתן תורה אמר הקב"ה לסבבן במדבר ארבעים שנה כדי שיעסקו בתורה ותבלל בגופן, אלא דמ"מ היו עתידים בסוף ארבעים שנה להיכנס לארץ, ובגין החטא נגזר שבמדבר הזה יתמו ושם ימותו וגו'.

אך אכתי יש לבאר במה פליגי הנך מדרשים ובמה תליא דב"ז אם כבר בשעת מתן תורה סבר הקב"ה לסבבן במדבר כדי שיעסקו בתורה, או דרק החטא גרם לכך.

ואפ"ל בזה עפי"ד הגמ' בברכות (דף ל"ה ע"ב),

(בפר' בשלח יד, כז) עה"פ וישב הים לאיתנו, ודרז"ל לתנאו, תנאי התנה הקב"ה עם הים בשעת בריאתו שיבקע לפני בני"י (ב"ר ה, ד), דצריך לדעת למה סירב הים לקרוע כאמז"ל (שמו"ר כ"א ס"ו) שהתרים כנגד משה וא"ל אין אני נקרע מפניך וכו', ועוד צ"ב שהרי אפי' ליחידי סגולה נקרע בע"כ כמעשה שהובא בחולין (דף ז' ע"א) ברפכ"י, אכן הענין הוא כי תנאי זה הוא בכלל התנאים שהתנה ה' על כל מעשה בראשית להיות כפופים לתורה ועמליה, ולעשות כל אשר יגורו עליהם, וממשלתם עליהם כממשלת הבורא ב"ה, ואמנם ביצאת מצרים לפני שבני"י קיבלו את התורה ל"ה עדיין כוחם לשלוט על שאר הנבראים, ומש"ה לא הסכים הים ליחלק להם, עד שהוליך השי"ת ימינו לימין משה פירוש הראהו כי הוא בן תורה המתייחס ל"ה ימין כדכתיב (דברים ל"ג ס"ב) מימינו וגו', וכשראהו תיכף ומיד נקרע כתנאי הראשון עי"ש, מבואר מדב"ק דמתנאי הבריאה שכל עניני העולם יהא משועבדים לתורה ולומדיה, ואשר זה יהא טבעם תמיד.

וכבר כתב בן בפיה"מ להרמב"ם (אבות פ"ה מ"ה, וכו"ה במורה נבוכים ח"ב פכ"ט) לבאר ענין התנאי עם הים, דמכיון שאין הקב"ה חפץ בשינוי הטבע, לכן התנה תיכף בשעת בריאת הים שיקרע לפני בני"י ובכך נקבע שיהא זה טבע ברייתו וסדרו של הים, ואין זה בכלל שינוי הטבע, אתו"ד, והאריך בזה בס' בית שמואל אחרון (פר' מצורע) בדברים נפלאים, ותו"ד כתב דלכן תורה קדמה לעולם (גדרים דף ל"ט ע"ב) כדי שיקבע בטבעיות הבריאה שכל עניני העולם משועבדים לתורה וע"י התורה ניתן לשנות הטבע, עי"ש, והובא ביש"מ פר' תזריע עי"ש.

וכ"כ רבינו בחיי (בפר' בשלח יד, כז) דבמד"ר (בראשית פ"ה ס"ה) א"ר ירמיה ב"א לא עם הים בלבד התנה הקב"ה אלא עם כל מה שנברא במעשה בראשית, שנאמר (ישעיה מה, יב) אני ידי נטו שמים וכל צבאם צויתי, מיד שנטו שמים כל צבאם צויתי, צויתי את הים שיהא נקרע לפני

בחרישה וזריעה וכו' דתורה מה תהא עליה, ולכן כבר מתחילה היה במחשבתו ית"ש לעכבם במדבר כדי שיעסקו בתורה בלבד, אבל הספרי נקט כשיטת רבי ישמעאל דמ"ש ואספת הגנך דברים ככתבן דצריך לנהוג בהן מנהג דרך ארץ, וצ"ל דס"ל לר"י דגם בכך אפשר להשיג קנין התורה, לכן אין לחדש דהקב"ה סיבב במדבר כדי שלא יעסקו בעבודת הארץ, שהרי אפשר להתעלות בתורה גם באופן זה, ושפיר י"ל כפשטות הכתוב שהחטא הוא שגרם להם שישארו במדבר ארבעים שנה.

והנה כ"ק אאמו"ר וצללה"ה (בדרוש פר' לך תשמ"ז וכן בשפ"ח חו"פ לפסח דרוש ד', אות ב') ביאר פלוגתת רבי ישמעאל ורשב"י דקמיפלגי אם סומכין על הנס, דרבי ישמעאל ס"ל שאין ראוי לסמוך על הנס שיעמדו זרים וירעו את צאנו, על כן בהכרח לנהוג בהן מנהג ד"א, אבל רשב"י שהיה מלומד בניסים (עי' מעילה דף י"ז ע"ב), ס"ל דסומכין על הנס, ולכן קאמר דראוי לסמוך על הנס שיגיע מזונו מן השמים למעלה מדרך הטבע, לכן ס"ל דלא ימוש ספר התורה הזוה הוא דברים ככתבן, עי"ש.

ובגמ' פסחים (דף ס"ד ע"ב) פליגי בכך אב"י ורבא גבי קרבן פסח דנשחט בג' כתות, דתנינן התם נכנסה כת ראשונה ננעלו דלתות העזרה, דאב"י אמר נועלין תנן, ורבא אמר ננעלו תנן, ואמרינן דאיכא בינייהו למסמך אניסא, דאב"י ס"ל אין סומכין על הנס, ולכן הוזקקו בעצמם לנעלו, ורבא ס"ל סומכין על הנס ועל כן ננעלו תנן.

וא"ש דעל כן רבא לשיטתו דאין סומכין על הנס, הוא שאמר לתלמידיו לא תתחזאי קמאי ביומא תשרי וניסין כדי שיתעסקו אז במזונותם, ואב"י לשיטתו ס"ל דאמנם מי שהוא במדרגה הראויה ראוי לו לסמוך על נס, אלא דראיתי בני עליה והמה מועטין, לכך אמר אב"י התם בגמ' דהרבה עשו כר"ש ולא עלתה בידם, ודו"ק.

ורגיל הננו לבאר דאב"י ורבא דפליגי אי סומכין על הנס אזלי לשיטתייהו, דהנה כתב האוה"ח"ק

ודב"ז אי קרא דיום השישי קאי על תוס' שבת, תליא בפלוגתת הראשונים בדין ספיד"א אם הוא מה"ת לחומרא, דהנה כתב הר"ן בביצה (דף ט"ז ע"ב מדפי הרי"ף) דמה שצותה התורה להוסיף מחול על הקודש היינו חוץ מן הזמן שהוא נזהר בו מן הספק, שאם לא כן לא היה צריך להזהיר על התוספת, דבביה"ש בלא"ה מחויב לשבות דספד"א מה"ת לחומרא, וע"כ דתוס' שבת הוא קודם לזמן ביה"ש. ועפי"ז כתב המנ"ח (מצוה שי"ג אות ט') דנראה מדברי הר"ן דלדעת הרמב"ם דספד"א מה"ת לקולא אין צריך להוסיף קודם ביה"ש, וכ"כ הפמ"ג (סי' רס"א סק"ח בא"א)

והנה בהא דדרש יום השישי על שעה יתירה שמוסיפין מחול על הקודש, משמע דצריך להוסיף זמן מבעוד יום דהכי דריש לה יום השישי שמוסיף מבעו"י לשבת, מעתה מבואר דאי ספד"א מה"ת לקולא לא יתכן דיום השישי קאי על חיוב תו"ש, דהרי אין צריך להוסיף מבעוד יום, ורק אי ספד"א מה"ת לחומרא י"ל דעז"א יום השישי להוסיף תו"ש מבעוד יום, ודו"ק.

מעתה מבואר בטו"ט פלוגתת אב"י ורבא, דנדוע מ"ש בש"ש (שמעתהא א' פ"ד) בהא דחולין (דף ט' ע"ב) דאב"י ס"ל דספד"א מה"ת לקולא, ורבא ס"ל דספד"א מה"ת להחמיר. באשר לכך אב"י דס"ל דספד"א מה"ת לקולא א"כ סגי להוסיף תוס' שבת בב"ה"ש, וליכא למידרש יום השישי על תוס' שבת, לכך דרש להא דתנאי התנה וכו', וכיון דהיה תנאי בבריאת העולם שכל הנבראים ישמשו לצורך קיום התורה והמצוות וישנו סדר תפקידם כדי שיוכלו בני"י לשמור המצוות, א"כ אין הנם שינוי סדר הבריאה כי בכלל טבע העולם שישתנה לצורך קיום התוה"מ, לכך שפיר סומכין על הנם, אבל רבא לשיטתיה דספד"א מה"ת לחומרא, וא"כ צריך להוסיף תוס' שבת מבעוד יום ואתינן לה מקרא דיום השישי, וא"כ לא דרשינן לה להא דתנאי הותנה הקב"ה וכו', נמצא דהנם הו"ל שינוי סדר הבריאה, לכך אין סומכין על הנם, ודו"ק.

ישראל, צויתי את השמש והירח שיעמדו לפני יהושע וכו', צויתי שמים וארץ שישתקו לפני משה שנאמר האזינו השמים, צויתי את העורבים לכלכל את אליהו וכו', צויתי את האור שלא תזיק לחנניה מישאל ועזריה וכו', צויתי האריות שלא יזיקו לדניאל וכו', צויתי את הדג שיקיא את יונה וכו', המדרש הזה מוכיח שכל הניסים והנפלאות שעשה השי"ת בכל הדורות ע"י הנביאים כבר הושמו בששת ימי בראשית במבעי הדברים שנבראו, כגון שנאמר ביום שני שנברל המים הושם בטבע המים שיקרע לפני משה הים ולפני יהושע הירדן וכן לאליהו הנביא ולאלישע, וכן ביום רביעי שנברא השמש הושם בטבעו שיעמוד ליהושע, ולפי"ז לא היה שינוי הטבע בבריאה בשום דבר מששת ימי בראשית ואילך כי כל הניסים והאותות והמופתים שנעשו אח"כ הכל הושמו בטבע כבר, והמנהג שנשתנה לעיני הרואים לא היתה בריאה חדשה מן הטבע, עכ"ל. עיי"ש שהאריך בזה.

ותנאי זה דהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית שכל עניני העולם יהיו כפופים לחכמי התורה, היינו מדרשת חז"ל (ע"ז דף ג' ע"א) מ"ד ויהי ערב ויהי בוקר יום השישי מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלים תורתו מוטב, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו, דהתנאי היה שכל בריאת העולם הוא ע"מ שיקבלו ישראל את התורה, ובכך נקבע שכל טבע והנהגת העולם יתאים את עצמו לפי צרכי בני"י לשמירת התורה והמצוות, וכאשר יצטרכו לשנות מסדר הבריאה יהא זה עצמו טבעו של עולם להשתנות לטובת ישראל.

אולם לפי"מ דאי' במדרש (ב"ר פ"ט י"ד) דקרא דיום השישי אתי לחיוב תוספות שבת, וכדדרש ר' יודן התם יום השישי זו שעה יתירה שמוסיפין מחול על הקודש, ולא אתי להא דתנאי התנה הקב"ה וכו', א"כ לא אמרינן דתנאי התנה וכו' וממילא דלא שמעינן להא דמיד בבריאת העולם נקבע דסדר הנהגת טבע העולם יהא לפי קיום התורה.

מ"מ ידעת שסופינו להתגלגל במדבר ולהיות שם ארבעים שנה, וזה שדייק לומר 'אתה ידעת', כי דב"ז ידע רק הוא ברוח קדשו.

מעתה שהנך רואה דאנו חונים ומתעכבים במדבר ולא ניכנס מיד לאר"י, כדי שנעסוק בתורה בלי שום טירדה אחרת, כי אם יכנסו מיד לאר"י יהיו עסוקים במלאכתם לנהוג כמנהג דרך ארץ כמ"ש רבי ישמעאל, והיינו משום דאין לסמוך על הגם, דאין הקב"ה חפץ בשינוי דרכי הטבע, דלא אמרינן דטבע העולם משועבד להנהגת התורה ושכן נקבע בעת הבריאה שכך תהא טבעה של עולם, דלא דרשינן יום השישי להא דתנאי התנה וכו', דקרא קאי על חיוב תום' שבת דצריך להוסיף מבעוד יום על הקודש מבעוד יום, משום דספד"א מה"ת לחומרא, ואתיין מהא דחיוב אשם תלוי הוא בחתיכה אחת דיש אם למסורה, ומעתה דיאלמ"ם לא דרשינן אל תקרי מורשה אלא מאורסה, וממילא דיש להוכיח ממ"ש תורה צוה לנו משה מורשה דמורישינן ויורשינן, דה"נ מ"ש ונתתי אותה אותה לכם מורשה דמורישינן ויורשינן, והיינו דאר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, ובכך שפיר אנו יכולים להקנות לך חלק בארץ בקנין גמור, וממילא הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך, שנוכל להקנות לך נחלת הארץ בקנין גמור, ודו"ק.

*

והנה נודע דמה שקיבלו בני ישראל רכוש מצרים היה בתורת הענקה, כמ"ש (דברים יב-י"ד) כי ימכר לך אחיך העברי או העבריה וגו' וכי תשלחנו חפשי מעמד לא תשלחנו ריקם, העניק תעניק לו מצאנך ומגרנך ומיקבך וגו' וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו', ופרש"י והענקתי ושניתני לך מביזת מצרים וביזת הים אף אתה הענק ושנה לו, הרי דהותר לבנ"י לקחת את רכוש מצרים מדין הענקה. ובפרשת דרכים (דרוש ה') ביאר מ"ד במד' (שוח"ט מזמור קיג) שמשא אמר לפרעה אין אנו יוצאין מכאן עד שתאמר הרי אתם ברשותכם, ותמוה דהרי יצאו ממצרים בעל כרחו ושלא

והנה במשען המים (פר' אמור) הביא מבגדי אהרן (פר' בראשית) בהא דאמרינן (ב"ב דף ק"ט ע"ב) דנסתפק משה בפי' הכתוב ונתתי אותה לכם מורשה אי ירושה לנו מאבותינו או דמורישינן ואינן יורשינן, והקשה ע"ז בס' צידה לדרך דהיאך ס"ד דמורשה היינו מורישינן ואינן יורשינן, הרי מוכח מפסוק תורה צוה לנו משה מורשה, דמורשה היינו דמורישינן ויורשינן, ותירץ בבגדי אהרן דמהתם ליכא להוכיח, די"ל דמ"ש"ה כתיב מורשה כדי לדרוש אל תקרי מורשה אלא מאורסה (פסחים דף מ"ט ע"ב), וכתב דהיינו רק למ"ד דיש אם למקרא דלפי"ז יתכן לדרוש ע"ד הקרי מאורסה, משא"כ אם יש אם למסורת לא דרשינן מאורסה, ועפי"ד כתב במשען המים דאי יש אם למסורת מוכרח דאר"י מוחזקת מאבותינו, משא"כ אי אזלינן בתר המקרא שפיר י"ל דאר"י אינה מוחזקת מאבותינו עי"ש, ובמק"א הארכנו בביאור דבריו דבכה"ג שמשנים הכתיבה נקטינן כן רק אי יש אם למקרא, ואכ"מ.

עוד נקדים דנודע קו' הראשונים (עיין ר"ן ספ"ק דקידושין ט"ו ע"ב מדפי הרי"ף) על הרמב"ם דס"ל דספד"א לקולא א"כ אמאי חייבה התורה אשם תלוי על הספק, ות"י המהרי"ט (יו"ד סי' א') דהרמב"ם לשיטתו דפסק כמ"ד חתיכה אחת משתי חתיכות (כריתות דף י"ז ע"ב) דהו"ל איקבע איסורא (כמ"ש בהל' שנגות פ"ח ה"ב עי"ש), לכך הגם דכל הספיקות מה"ת לקולא מ"מ היכי דאיקבע איסורא מחמרינן, ובכריתות (שם) מבואר דהך אם בעינן חתיכה אחת או שני חתיכות תליא בכך אי יאלמ"ם ומצות כתיב דמשמע חתיכה אחת, או דיש אם למקרא ומצוות קרינן דמשמע תרי.

מעתה יבואר מקראי קודש הללו, דכאשר חשש יתרו דעתה אין יכולים ליתן לו חלק באר"י דהו"ל דבר שלא בא לעולם שהרי עדיין לא זכו בארץ, דאר"י אין מוחזקת לנו מאבותינו, אמר לו מרע"ה אל נא תעזוב אותנו כי על כן ידעת חנותנו במדבר, רצ"ל דאין לך לחשוש על כך, שהרי אתה ידעת ברוה"ק כי אף שקרובים אנחנו ליכנס לארץ,

לערער דמאן יימר שכבר נשלם זמן השעבוד, הלא על כל התירוצים והטעמים מה שיצאו לפני הזמן שנגזר יש לפלפל בהם ולהתעקש דאין בהם טעם מספיק לומר דנשלם גזירת השעבוד, ולכן לא יכלו בני"י להוציא מהם רכושם בע"כ מדין הענקה דהרי המוציא מחבירו עליו הראיה, דהמצריים היו טוענים שברחו קודם הזמן ואין מגיע להם הענקה, וא"כ הו"ל גזל גמור דקי"ל דגזל עכו"ם אסור מה"ת, לכך עשה השי"ת שישאילום המצריים ולא יצטרכו בני"י ליקח מהם בכח אלא שיקבלו הרכוש בהיתר גמור.

ונודע דכל כה"ג דתליא במחלוקת הפוסקים הלכה רווחת בישראל דיכול המוחזק לטעון קים לי כהך סברא, ואין מוציאין מיד המוחזק, כמש"כ הש"ך (בקונ' תקפו כהן סי' קכ"ג), דהיכא דאיכא פלוגתא בדינא יכול התופס לומר קים לי אפי' כדעת יחיד נגד רבים ואין להוציא מידו, ועיי"ש בסי' י"ג, מעתה שוב לא יוכלו המצריים לערער על שלקחו רכושם, ודו"ק.

והנה כתבו המפ"י (בנין דוד פר' מקץ אות נ"ח, או"ת להגה"ק מאוסטרווצא) דטעם המ"ד דגזל עכו"ם מותר משום דעכו"ם לאו בגדר אדם ניהו, וכמ"ד דאתם קרוים אדם וכו', וכיון שהם בגדר הבהמה ממילא דלא שייך בהו קנין ולא יצוייר כלל גביהו בעלות ממונית, ומש"ה גזל נכרי מותר. נמצא לפי"ז דדין גזל עכו"ם תליא בפלוגתא דתנאי, דאליבא דרבי שמעון דס"ל ביבמות (דף ס"א ע"א) אתם קרויים אדם ואין אומות העולם קרויים אדם, שפיר גזל עכו"ם מותר מה"ת, אבל לר"מ דפליג עליה וס"ל דגם עכו"ם חשיבי אדם, כמ"ש רש"י בסנהדרין (דף נ"ט ע"א) דמהי"ט דריש התם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם דאפי' עכו"ם העוסק בתורה הרי הוא ככה"ג, א"כ כיון דעכו"ם חשיב אדם גזל עכו"ם אסור מה"ת.

עוד נקדים, דבפרדס דוד (הפטורת פר' בלק) הקשה בהא דמייתי בגמ' (יומא דף פ"ה ע"ב) כמה ילפותות דדרשי תנאי מנין לפיקו"נ שדוחה שבת,

בטובתו א"כ למה הוצרך משה שיאמר פרעה הרי אתם בני חורין, אלא דבגמ' קידושין (דף ט"ז ע"ב) אמרינן יכול שאני מרבה בורח ויוצא בגרעון כסף (לענין הענקה) ת"ל וכי תשלחנו חפשי מעמך מי ששילוחו מעמך יצא בורח ויוצא בגרעון כסף שאין שילוחו מעמך, נמצא דאילו היו יוצאים ממצרים שלא ברשות פרעה לא היה מגיע להם הענקה, דהרי ללא קרינן בהו וכי תשלחנו חפשי מעמך, לכן רצה מרע"ה שיאמר פרעה הרי אתם ברשותכם כדי שיהיו זוכים בבזית מצרים מדין הענקה.

נמצא מעתה דאם יצאו קודם הזמן ועדיין לא נשלם גזירת השעבוד, הו"ל בני"י בגדר בורח ולא הגיע להם הענקה, דמה שאמר פרעה הרי אתם ברשותכם לא הועיל דהרי הו"ל אנוס ע"ז, אלא דכבר כתבו המפ"י הרבה טעמים ותירוצים דשפיר נשלם קצבת גזירת הגלות.

עפי"ז יתכן לבאר דטעם הדבר שהוצרכו ליקח את רכוש מצרים בדרך שאלה שהיה בכך שינוי הטבע ונס עצום ליתן להם חן בעיני המצריים כדי שישאילום כלי כסף וזהב, כמאה"כ בכמה מקראי קודש (שמות ג, כא) ונתתי את חן העם הזה בעיני מצרים והיה כי תלכוני לא תלכו ריקם, ושם (יא, ג) ויתן ה' את חן העם בעיני מצרים, ועוד כתיב (שם יב, לו) וה' נתן את חן העם בעיני מצרים וישאלום וינצלו את מצרים, ושנה הכתוב לפרש ענין זה כמ"פ כי דב"ז היה נס גדול כנודע דלקחת הבחירה מן האדם הוא הנס הכי גדול, ובפרט מן רשעים הללו שהיו שונאי ישראל ולפתע נתהפך לכם שימצאו בני"י חן בעיניהם וישאילום. ויש לתמוה דהרי לא עביד קוב"ה נס למגני, והרי היה הקב"ה יכול לעשות נס שיטלו בני ישראל מהם בעל כרחם ולא יוכלו לעשות להם דבר (כענין שהיה בעת לקחת השה, כמ"ש המור או"ח סי' ת"ל) שהיו שיניהם קהות ולא היו יכולים לעשות להם דבר, ובפרט שהיה כבר ג' ימי אפילה והיו בידם ליכנס לביתם ליטול כאוות נפשם ככל אשר ירצו, ולמה הווקקו ליטלו ע"י שאלה.

וי"ל דאם היו לוקחים בע"כ היו המצריים יכולים

קרא לספק פיקו"נ דהרי בלא"ה נמי כל ספיקא לקולא, ואע"ג דבאיבע איסורא אזלינן לחומרא י"ל דלמ"ד דשבת הותרה אצל פיקו"נ א"כ כאשר חולה בפנינו הו"ל החילול שבת היתר גמור ולא הוי בגדר איקבע איסורא כיון דהתורה התירה את השבת אצל חולה, וממילא דגם בספק חולה מותר כבכל הספיקות, ועפי"ז א"ש די"ל דהני תנאי דילפי לפיקו"נ משאר לימודים ס"ל דספיד"א מה"ת לקולא וס"ל דשבת הותרה אצל פיקו"נ ולא איצטרך קרא לספק עי"ש ודו"ק, (וכבר קדמו בפרדס דוד פר' מצורע, ועי' שו"ת דברי יציב ח"ז סי' ל"ה).

מעתה יבואר דברי המדרש דכאמור בהאי פחדא הוה יתיב יתרו ולא רצה ללכת עמם כי חשש דלא חל הבטחת מרע"ה ליתן לו חלק באר"י דהו"ל דבר שלא בא לעולם כי עדיין לא זכו בארץ ואין ארץ ישראל מוחזקת, או אז א"ל מרע"ה אל נא תעזוב אותנו כי על בן ידעת חנותנו במדבר, רצ"ל דאין לך מה לחשוש כלל שהרי אתה ראית חן שניתן לאבותינו במצרים שנא' וה' נתן את חן העם בעיני מצרים, ומפני מה הוצרך לנס הזה והרי יכלו לקחת בעל כרחם מדין הענקה, וצ"ל דאם היו נוטלים בע"כ היו המצריים יכולים לערער שעדיין לא נשלם הזמן ואין בדין ליתן להם הענקה, לכך נעשה הנס הגדול הזה שימצאו חן בעיניהם וישאילום, וכיון שקיבלו הרכוש בהיתר שוב יכולים לטעון קים לי, ואמנם אי גול עכו"ם מותר לא הוזקו לכל גם זה והו"ל ליקח מהם בתוקף דגול עכו"ם שרי, ומוכרח מזה דגול עכו"ם אסור.

והיינו דעכו"ם בכלל אדם לכן אסור ליטול את שלו, ואתיין מהא דילפינן פיקו"נ מאלה הדברים אשר יעשה אותם האדם וחי בהם ולא שימות בהם, וקשה דלמא קאי על עוה"ב, ועכצ"ל דכיון דקרא כולל עכו"ם והגויים אינם בני עוה"ב לכך שפיר דרשינן מינה לפיקו"נ, אלא דהרי י"ל דלעולם עכו"ם לאו בכלל אדם, והך דפיקו"נ ילפינן לה משאר קראי, וצ"ל דזה אינו דא"כ ספק מנין, שהרי איצטרך קרא מיוחד על ספק פיקו"נ משום דבלא"ה ספיד"א לחומרא, ואתיין מהא דחיוב

וקאמר התם שמואל דילפינן לה מוחי בהם ולא שימות בהם, ואמר רבא דלכולהו ילפותות דמייתי התם בגמ' משאר תנאי אית להו פירכא לבר מדשמואל, וקשה, דהרי גם לשמואל איכא פירכא מנלן לדרוש וחי בהם ולא שימות בהם, הרי פרש"י בחומש (ויקרא יח, ה) דוחי בהם קאי על עוה"ב עי"ש, א"כ י"ל דאדרבה הכי קאמר קרא שצריך לקיים המצוות אפי' במס"נ כי בכך יזכה לעוה"ב שהם חיים הנצחיים.

וכתב דעכצ"ל דדברי רש"י אתיין אליבא דרבי שמעון דאמר שאין אוה"ע קרויין אדם, דלדידיה האי קרא אשר יעשה אותם האדם מיירי רק בישראל ושפיר יל"פ וחי בהם לעוה"ב, משא"כ אליבא דר"מ דאשר יעשה אותם האדם כולל גם עכו"ם, וכדדריש להך קרא שאפי' עכו"ם העוסק בתורה הרי הוא ככה"ג, ממילא לר"מ א"א לפרש אשר יעשה אותם האדם וחי בהם על עוה"ב, שהרי בירושלמי והובא בתוס' בע"ז (דף י' ע"א, ד"ה ווי לה לאילפא, וכ"ה בסנהדרין דף ק"ה ע"א לחד מ"ד, ובתוספתא שם פ"ג ה"א דס"ל לר"א עי"ש) דעכו"ם אין להם חלק לעוה"ב, לכך אליבא דר"מ שפיר דרשינן וחי בהם ולא שימות בהם.

נמצא מזה דאי עכו"ם בכלל אדם, א"כ אין לפרש דוחי בהם קאי על עוה"ב, ודרשינן וחי בהם ולא שימות בהם, אבל אי אמרינן אתם קרויין אדם ולא אוה"ע, שפיר יל"פ וחי בהם על עוה"ב ולא שמעינן מינה לפיקו"נ, אלא ילפינן לה משאר קראי כמו שדרשו בגמ' שם.

ואמנם הרי אמר רבא התם דלכולהו אית להו פירכא אשכחן וודאי ספק מנין, והיאך נימא דר"ש יליף פיקו"נ משאר קראי, אלא שכבר כתב הגה"ק הרמ"ד מהורנסמייפל זצ"ל בעמק החכמה (דרוש לשבועות), לבאר שיטת כל הני תנאי דילפי להא דפיקו"נ משאר קראי ולא חיישי לפירכא דאשכחן ודאי ספק מנין, כי כל הך מילתא דבעינן קרא מיוחד לענין ספק פיקו"נ קאי רק א"נ דספד"א מה"ת לחומרא ולכך בעינן קרא דשרי לחלל שבת גם בספק, משא"כ א"נ דספד"א מה"ת לקולא לא בעינן

אשם תלוי הוא בחתיכה אחת דיש אם למסורת, ומעתה לא דרשינן אל תקרי מורשה אלא מאורסה, וממילא מוכח ממ"ש תורה צוה לנו משה מורשה דמורישין ויורשין, וכמו"כ במ"ש ונתתי אותה

אותה לכם מורשה דמורישין ויורשין והיינו דאר"י כבר היתה מוחזקת לאבותינו, ובכך שפיר אנו יכולים להקנות לך נחלת הארץ והיה הטוב ההוא אשר ייטיב ה' עמנו והטבנו לך, ודו"ק.

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דליל שב"ק פר' בהעלותך העעל"ט

לשנות ולהדליק עוד שנית, כי בכח הדלקה הראשונה נשארה דולקת מאליה, להעלות נר תמיד, והבן. ועי"ש דבריו המתוקים בהמשך הכתובים.

ויש לכאר הדברים דאע"פ דפשטות מצוות המנורה הוא להדליקה בכל יום, מ"מ אצל הצדיק השלם הימים מתאחדים אצלו, וכאשר הבאנו זה עתה (בס"ג פר' נשא) דברי הגה"ק החתם סופר זי"ע (דרשות חת"ס ר"ה, דרוש ב, ר"ה תק"ס) כי כאשר הימים מקודשים הם מתאחדים זה עם זה, כי רק בגשמיות הימים חלוקים זה מזה, כי עצם התחלקות הזמן היא בריאה גשמית, אבל בקדושה העליונה אין בה התחלקות זמנים, ובשמים ממעל ככל שהדרגה הרוחנית גבוה יותר, כך מתאחדים ומתקבצים הימים להיות כאחד, וזה שאמרו יומו של הקב"ה אלף שנים (ב"ר יט, ח) כי אינן נפרדים זה מזה, ולולי שיש למעלה ששה מדרגות הידועים הנקראים ימי בנין כל ימות עולם כידוע ליודעים, לולי כן לא היינו מיחסים כלל פירוד ימים למעלה. וזהו שאמרה תורה (דברים יא, כא) למען ירבו ימיכם שיתארכו הימים ויהיה כל שנה ליום יחשב, עי"ש.

ובערכי נחל (פר' חיי, דרוש א), האריך בענין זה, ובתו"ד דעל זה אמה"כ (משלי י, כו) יראת ה' תוסיף ימים ושנות רשעים תקצורנה. דהנה אין שום מציאות בזה העולם שלא יהא מציאות דק רוחני למעלה, וכל מציאות שהוא כאן דק יותר מחבירו, יורה יותר על דקות וקדושת שרשו למעלה, ולכן אנחנו רואין בזה העולם מציאות הזמן שסדור ובא מדי יום יומו, והוא מציאות רוחני אינו מושג גם כאן מציאותו רק בשכל, וזה יורה ששרשו למעלה גדול מאד ורוחני וכל יום ויום יש לו שורש למעלה כל ימי עולם עומדים כולם יחד בגבהי מרומים דברים רוחנים קדושים, אלא שלפי זה

בתוה"ק בפרשתן (במדבר ח, א-ד) וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן וגו'. וברש"י, להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וכבר נאמרו בה פירושים לאין שיעור, ועדיין התוה"ק ארוכה מארץ מדה כי אין לה קץ וסוף. ובוזה"ק בפרשתן רבי אבא פתח (תהלים פט, טז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון, וצ"ב השייכות לכאן.

ואפ"ל עפי"מ המבואר בספה"ק דהכתוב מרמו על עבודת הכהן הוא הצדיק המשרת להשי"ת שלא יסתפק בכך שהוא בעצמו עוסק בתורה ומצוות, אלא כי בעבודתו עליו להשפיע ולרומם את נשמות בני ישראל, להכניס בהם רוח טהרה והתעוררות תשובה לקרבם אל אבינו שבשמים, ועז"א בהעלותך את הנרות רומז על נשמות ישראל ע"ד נר ה' נשמת אדם, וכאשר האריכו בזה באופנים שונים.

והנה כ"ק מרן אדמו"ר זי"ע (דרוש פר' בהעלותך תשל"ט, הובא בניצב פתגם בפרשתן), פי' מאמר האמור להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, עפי"ד המדרש תנחומא (תצוה, ג) שאמר רבי חנינא סגן הכהנים, אני הייתי משמש בבית המקדש ומעשה נסים היה במנורה, משהיו מדליקין אותה מראש השנה לא היתה מתכבה עד שנה אחרת. ואם אז היה כן, בוודאי שגם אצל אהרן הכהן קדוש ה' היה כך, ואפשר שאצל אהרן לאחר שהדליק המנורה שוב לא נכבה כלל, והיתה מאירה והולכת כל ארבעים שנה, עד שלא הוצרך שוב לשנות ולהדליק. וזהו שאמר הכתוב בהעלותך את הנרות פעם אחת, אז אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, לעולם. וזהו שבחו של אהרן שלא 'שינה' היינו שלא הוצרך

ובייטב פנים (לשבת תשובה אות ד) תירץ בזה דכיון דקי"ל (זבחים דף י"ב ע"א) דאם באותו יום שנדחה חוזר ונראה שפיר כשרה דכל דחויא ביומו לא הוי דחיה. לכן כיון דיומו של הקב"ה אלף שנה נמצא דעדיין עומד ביומו על כן שפיר חוזר ונראה, ומתקבל תשובת האדם ונרצה לו, אתוד"ק עי"ש. ואמרנו בזה דאע"פ דמי שחטא נתרחק מן השי"ת והיאך ייחשב אצלו כאלו הוא עדיין ביומו, אלא דכאשר שב האדם בלב שלם, חותר לו הקב"ה חתירה לקשרו לעולם העליון אשר שם בחי' למעלה מן הזמן, כך שאף אצלו נחשב הכל כיומא חדא אריכתא, ועי"ז מתקבל התשובה דהוי ביומו שאינו נדחה.

והנה בפסוק (תהלים קל"ט, מז) ימים יצרו ולא אחד בהם, הכתיב הוא ולא באל"ף והקרי הוא ולו בוא"ו, ויש לבאר הרמז בזה, דכוונת הכתוב להורות דאמנם לפי סדרי העוה"ז שנוהג לפי משטר הזמנים מתנהג העולם לפי ימים יצרו ולא אחד בהם דהיינו שאינם רק יום אחד בלבד כי כל יום עומד בנפרד, ואולם כאשר זוכים להדבק בהשי"ת לעובדו כראוי אז ולו אחד בהם מתאחדים כל הימים להיות יום אחד וכאמור.

זהו שרמז הכתוב בפרשתן וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות היינו שעבודתו של אהרן להאיר ולרומם נשמות ישראל, לעוררם לשוב למוטב, והיינו דהמשיך לבני ישראל בחי' אור של מעלה שהוא בחי' של למעלה מן הזמן ועי"ז קירבם לתשובה שהרי לא נדחו מן הקדושה דכל דחויא ביומו לא הוי דחיה.

ע"ז אמר ויעש בן אהרן ומגיד שבחו של"א שינה, רצ"ל שאכן בעבודתו פעל לשנות מולא באל"ף ללו בוא"ו בפסוק ולא אחד בהם שתהא ולו אחד בהם, לרומם את בני"י שיועיל תשובה לכל אחד ואחד על ידי שהעלה אותם לבחי' אור של מעלה למעלה מן הזמן וממילא דלא נדחו מן הקדושה וכאמור.

זה שהסמך בזה"ק הפסוק אשרי העם יודעי תרועה שמורה על ענין התשובה בחי' גנוחי גנח וילולי יליל וכנודע, ועז"א דהתשובה מועיל על ידי אשר ה' באור פניך יהלכו, בבחי' אור של מעלה שהוא אור תמידי המאחד הכל להיות בבחי' למעלה מן הזמן, ובכך בדין שיהא חוזר ונראה, והבן.

העולם השפל אינו כדאי ואינו יכול לסבול בפעם אחת יותר מקדושה אחת מאלו הקדושות, לכן אין נשפע בשום פעם יותר מקדושת יום אחד לכן זה העולם נופל תחת הזמן, כי בגמר יום אחד שפעו בא יבא שפע וחיות של יום השני שאי אפשר שישפיעו שניהם גם יחד, וכו' משא"כ למעלה עומדים כל הימים יחד ואין שם עבר הווה ועתיד רק הכל הווה.

על כן כאשר יתקדש האדם במעשיו ימשוך קדושה ממקום גבוה יותר, וכן עד"ז ריבוי מדרגות, כל אשר יותר יתקדש יהיה חיותו ממקום גבוה יותר, עד שאפשר שיהיה חיות צדיק ממקום הכולל שנה נמצא בכל יום מתקן שנה שלימה, וכן אפשר שיהא צדיק יותר עליון שחיותו ממקום הכולל עשר שנים או מאה ואלף וכיוצא, וזש"ה יראת ה' תוסיף ימים, שע"י יראת ה' יוכל להתוסף על הימים, עד שאפשר שחיות יום אחד אצלו כולל אלף שנים או יותר, משא"כ הרשע אפילו שנותיו תקצורנה, כי אין מתקן אפילו יום ביומו יעו"ש בארוכה דבריו הנפלאים.

עפי"ז י"ל דלכן התקיים המצוה כאשר הדליק המנורה פעם אחת בשנה, כי אותו כהן היה בדרגה שכל השנה היה אצלו יומא אריכתא, לכך שפיר קיים המצוה כראוי כשהדליק פעם אחת בשנה שהרי כל השנה היה אצלו כיום אחד, והראו מן השמים שאמנם כן הוא בכך דנעשה גם ודלק כל השנה, וממילא מובן דאצל אהרן הכהן שהיה בדרגה גבוה יותר כל הארבעים שנה נחשבו אצלו ליום אחד לכן לא היה צריך להדליק אלא פעם אחת, וי"ל דעצם הדלקת נרות המנורה יש בכוחה לאחד הימים ע"ד שנא' ויקרא אלקים לאור יום, דכאשר נתהוה בחי' אור של מעלה נהיה בחי' יום דהיינו דכל הימים מתאחדים ליום אחד, וכבר פירשו בספה"ק מ"ש אל מול פני המנורה, של מעלה, יאירו שבעת הנרות דלמטה, דהיינו שהעלאת אור במנורה המשיך בחי' אור העליון שמתאחד הכל להיות בבחי' יום אחד, והבן.

והנה נודע קו' הכתנות אור (פרשת נצבים) על כללות ענין התשובה דהיאך מועיל התשובה, הלא כ"א מישראל הוא בבחי' קודש ישראל לה' (ירמיה ב, ג) ובקדשים קי"ל דכיון שנדחה שוב אינו חוזר ונראה, מעתה איך מועיל תשובה אחר שנדחה מן הקדושה.

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעת השוה"ט דעתיקא קדישא פר' בהעלותך העעל"ט

דבאמירה בעלמא סגני, וזה שיסדו לומר א"ל הורית לנו לומר שלש עשרה, דממדה הראשונה שהוא א"ל, מוכרח דסגני באמירה בלבד שהרי אי אפשר לאדם לעשות מדת א"ל, ועל כרחך דבאמירתם הקב"ה מוחל עוונותיהם, עיי"ש (ועי' חומת אנך להחיד"א, תהלים ג; אהבת ציון להגודע ביהודה, דרוש ד).

ובספ"ה ק בני יששכר (מאמרי אלול מ"ב או"ד) המתיק לבאר עד"ז דברי רש"י (וישלה לג, יח-ב) עה"פ ויבא יעקב שלם וגו' ויצב שם מזבח ויקרא לו א"ל אלקי ישראל, ופרש"י לא שהמזבח קרוי אלקי ישראל אלא על שם שהיה הקב"ה עמו והצילו קרא שם המזבח על שם הנס וכו' ורבותינו דרשו שהקב"ה קראו ליעקב א"ל ודברי תורה כפטיש יפוצץ סלע וכו' ואני ליישב פשוטו של מקרא באתיעב"ל, כאשר תתבונן, הנה דרך רש"י ז"ל בכאן דרך אחר שלא כדרכו בכל מקום בפירושו, כי עפ"י הרוב מביא הפשט ואח"כ המדרש ולפעמים בהיפך, ובכאן הנה מפרש כפי הפשט ואח"כ מביא המדרש ושוב אמר שאין זה נוגע אל הפשט, ומהראוי להתבונן למה דחה רש"י כ"כ דברי חז"ל.

וכתב הבני"ש דהנה הוכחה זו דסגני באמירה מהא דמדה הראשונה הוא שם א"ל, אתיא רק אם נפרש ביעקב ויקרא לו א"ל וכו' שיעקב קרא כן על שם הנס, אבל לדברי המדרש שהקב"ה קראו ליעקב א"ל, אמר לו אני א"ל בעליונים ואתה א"ל בתחתונים, הנה שוב נוכל לפרש אם יעשו בני לפני וכו' יעשו ממש מה הוא א"ל וכו' דהרי יש מציאות שיוכל האדם להיקרא א"ל, והנה דברי ר' יוחנן במאמרו אמר הקב"ה אם יעשו בני לפני כסדר וכו' הנה הוא הלכה מקובלת מסיני הסובל ב' פירושים כנ"ל, והנה כל זמן שאינו נפסק ההלכה בב"ד של מטה אינם פוסקים הלכה בב"ד של מעלה כי לא בשמים הוא, לזה רש"י ז"ל בדורו פסק להלכה אשר דברי רז"ל בפסוק ויקרא לו א"ל שהקב"ה קראו ליעקב א"ל, אין כוונתם שיהיה זה דוקא כוונת המקרא, משום דאי אפשר לאדם להיות א"ל (וכמאה"כ מן העולם ועד העולם אתה א"ל), ודבריהם ז"ל הוא בהסתר איזה רמז וסוד כגודע כי התורה כפטיש וכו', ובאשר לכך

בתוה"ק בפרשתן (במדבר יב, יג) ויצעק משה אל ה' לאמר א"ל נא רפא נא לה. לכאו' יל"ד אומרו 'לאמר', הרי תיבת 'לאמר' היא נתינת רשות למשה רבינו ע"ה שמותר לגלות הדיבור לישראל ולאמר להם. ומעתה כאן שמתפלל משה אל השי"ת מה הכוונה בתיבת לאמר.

ועפ"י פשטות אפ"ל, עפ"י"מ דאי' במד"ר (דברים פ"ב, ס"ו) עה"פ ואתחנן אל ה' בעת ההוא לאמר, מהו לאמר, א"ר עזריה לאמר לדורות שיהיו מתפללין בשעת הצרה, וכן הביאו התוס' בחולין (דף ב' ע"ב סוף ד"ה אבל), עה"פ וידר יעקב נדר לאמר, לאמר לדורות שיהיו נודרים בעת צרה. ועד"ז יל"פ כאן דמרע"ה בתפלתו פתח השער לכל בני לדורות עולם שבכל זמן שייצטרכו לישועת ה' לרפואה יהא בכח תפילתם להמשיך רפואה שלימה מן השמים, וזה שאמר ויצעק משה אל ה' ותפילתו היתה לאמר תמיד בכל דור ודור א"ל נא רפא נא לה.

ויל"פ עוד עפ"י"מ שאמרו בנמ' ר"ה (דף י"ז ע"ב) ויעבור ה' על פניו ויקרא (שמות לד, ו), אמר רבי יוחנן אלמלא מקרא כתוב אי אפשר לאמר, מלמד שנתעמף הקב"ה כשליח ציבור והראה לו למשה סדר תפלה, א"ל כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם, וכתב האלשיך (פר' שלח) שמעתי בשם ספר לבנת הספיר, שדקדק באומרו יעשו לפני ולא אמר יאמרו לפני, כי מה שנדר הוא ית' שאינם חוזרות ריקם, הוא בעשותינו אנחנו המדות ההם, מה הוא א"ל עושה חסד ורחום וחנן כן אנחנו, וכן עד"ז בשאר, אך באמירה ובלי מעשה לא יהיה כן, עכ"ד.

אולם בפנים יפות (פר' תשא, ד"ה שם בר"ה) כתב דיש להוכיח דסגני בכך אשר יקראו בפיהם הי"ג מדות בעטיפה, דהרי לא יתכן לומר שיעשו ממש בכל מדותיו הנמנין בי"ג מדות, דהרי ע"פ הוזה"ק (פר' נשא, דף קל"א ע"ב) והאריז"ל (עין חיים, שער י"ג, פרק י"א) מדה הראשונה הוא מדת א"ל, והרי לא יתכן שיעשה האדם את עצמו שיהיה א"ל, ובהכרח דמה שאמרו יעשו לפני כסדר הזה הכוונה הוא כפשוטו

אשר ראה בעיניו הצופיות את הדורות האחרונים אשר יהיו דורות נמוכים וירודים, ולא יוכלו לקיים י"ג המידות בפועל, ורק באמירה גרידא יוכלו לעמוד ולבקש מאת הבורא ב"ה, על כן וידבר ה' אל משה לאמ"ר אל דכאשר יתפללו בני ישראל ויזכירו הי"ג מדות של רחמים יפעלו לטובה גם באמירה גרידא, וכבר על ידי האמירה ימחל להם הקב"ה וישא עוונותיהם, ויומשך רפואה וישועה, והבן.

מסיים רש"י ואומר "ואני ליישב פשוטו של מקרא באתי" כלומר דהפשט הפשוט הוא דייקא כמו"ש ולפי"ז ע"כ פירוש המאמר המקובל מסיני אם יעשו בני וכו' הכוונה לאמירה, ובכך יקיימו למעלה מה שנתקבל להלכה בבי"ד של מטה דאפילו באמירת הי"ג מדות של רחמים השי"ת ימחול ויסלח ויכפר לעונותינו וחטאינו ופשעינו, עכתו"ד עי"ש באריכות. עפי"ז יבואר היטב בקשת משה רועה ישראל, אחר

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעידן רעוא דרעוין פר' בהעלותך העעל"ט

לרומם את נשמות ישראל לקרבם לאביהם שבשמים, וכד"א (מלאכי ב, ז) כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו וגו' ורבים השיב מעון. ויל"פ דלכן נרמז ענין דייקא בהדלקת המנורה, דהנה באור החיים הק' (בפרשתן) ביאר מ"ד בגמ' מנחות (דף פ"ח ע"ב) לגבי הטבת נרות המנורה, כיצד עושה מסלקן ומניחן באוהל ומקנחן בספוג ונותן בהם שמן וכו', ולסברת החולק על סברא זו וסובר דקביעי נרות, סובר גם כן שהיו קנים שבהם נרות קבועים דקים, והיה כופפם למטה עד שהיה מטיבם ומקנחם וחוזר וזוקפם כבראשונה, והיינו דנחלקו שם האמוראים אי הנרות היו קבועים על ז' קני המנורה, או שהיו הם חלקים נפרדים והיו יכולים לסלקן ולהחזירם. וכתב שם האור החיים הק', ואני אומר, אילו הייתי שם הייתי מוכיח ודן לפניהם מהכתובים דלא קביעי נרות, - ולשון כזה יכול רק האור החיים הק' ברוח קדשו לומר - והביא ראיה דבוודאי היו הנרות לכדם ולא היו קבועים ממה שנאמר בפרשת במדבר (במדבר ד, ט) ולקחו בגד תכלת וכיסו את מגורת המאור ואת נרותיה ואת מלקחיה ואת מחתותיה ואת כל כלי שמנה, הרי זה מראה באצבע שאין הנרות קבועים, שאם לא כן הרי הנרות בכלל המנורה הם, ולא היה צריך לפורטם, אלא ודאי שאינם קבועים, ולזה הוצרך לפורטם כמלקחיה וכמחתותיה שהם בפני עצמם.

ובתו"ד שם ביאר עפי"ז אמז"ל (במדבר טו, ו) למה נסמכה פרשת מגורה לפרשת נשיאים, לפי שראה

בתוה"ק בפרשתן (במדבר ח, א-ד) וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל אהרן ואמרת אליו בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות, ויעש כן אהרן אל מול פני המנורה העלה נרותיה כאשר צוה ה' את משה, וזה מעשה המנורה מקשה זהב עד ירכה עד פרחה מקשה היא כמראה אשר הראה ה' את משה כן עשה את המנורה. כבר נתחבטו המפוי' לבאר מה שהזכיר כאן 'וזה מעשה המנורה' וגו', הלא מעשה המנורה כבר נאמרה בפרשת מלאכת המשכן כי שם מקומו, ולא מצינו שכתב בפרשיות הקרבנות את מעשה המזבח.

וברש"י, ויעש כן אהרן להגיד שבחו של אהרן שלא שינה, וכבר נשפכו נהרי דיו לפרש מאמר זה דמה חידוש יש בכך שאהרן הכהן הגדול לא שינה מציווי ה', והתוה"ק כפטיש יפוצץ סלע.

במדרש (במדב"ר טו, ה) בהעלותך וגו' זה שאמר הכתוב (תהלים יח, כט) כי אתה תאיר נרי וה' יגיה חשכי וכו' עי"ש.

בזוה"ק בפרשתן ר' אבא פתח (תהלים פט, מז) אשרי העם יודעי תרועה ה' באור פניך יהלכון, וצ"ב השייכות לכאן.

- אין האדם נדחה מן הקדושה כי ע"י התשובה נעשה כבריה חדשה -

ואפ"ל בזה, דהנה בספה"ק ביארו כל אחד לדרכו בקודש דענין הדלקת המנורה רומז על נשמות ישראל, כדכתיב (משלי כ, כז) נר ה' נשמת אדם, שמוטל על הכהן הוא הצדיק המשרת לא' עליון

נעוריו ולהיות כבריה חדשה אשר לא נדחה מעולם
מלפניו ית"ש.

*

- מעלת התשובה רק בבני ישראל שהמה למעלה
מן המול -

ויל"פ עוד עפי"מ דאמרו חז"ל (מדרש תנחומא צו,
ה) עה"פ (במדבר ו, כו) ישא ה' פניו אליך ולא לאומות
העולם, דתשובה מועיל רק אצל בני ישראל ולא
לאומות העולם עי"ש, וכתבו המפ" (דרשות הר"ן,
דרוש ה, ד"ה והתשובה; יין הרקח להישמח משה, שבת דף
ק"ט ע"א) משום דלפי המזלות לא מועיל תשובה
דהמורד במלך חייב מיתה. ולכן אומות העולם אשר
המה נתונים תחת המזלות אין מועיל להם תשובה,
לא כן בני ישראל שהמה בניים למקום אשר חוסים
בצל קל מעל המזלות מועיל להם תשובה.

ובמק"א הארכנו לבאר הדברים, דהנה מבואר
בראשונים (ראשית חכמה, שער האהבה, אות כד; רמב"ן
פר' בראשית) ד'אלקים' בגימטריא 'הטבע', כי
בראשית הבריאה ברא אלוקים את מערכת השמים
והמזלות עם גלגליו שכולם יסובבו כפי מערכה
מסודרת, וכל אחד ישפיע ענינים מיוחדים למב
ולמוטב. אכן מי שהוא דבוק בבוכ"ע ויודע שישנו
גבוה מעל גבוה, כי הוא לבדו ית"ש המנהיג והשליט,
וכל המזלות אינם אלא חלקים מתוך אלפי רבבות
משרתים הנשלחים לעשות שליחותם לשרת
ולעשות רצון הבורא ית"ש, עליו אין המזלות קובעים
כלל, ולכן בני ישראל בניים למקום סמוכים על שולחן
המלך, ואינם צריכים כלל לבוא לידי משרתיו ועושי
דברו, כי כל מה שיבקשו מאת אביהם הקב"ה ימלא
משאלתם ויתן להם במלא חפניים.

משל למה הדבר דומה, למלך אחד אשר לו
המלוכה, והוא מעמיד סדרי המלכות, שרים
הממונים לראות שכל העם יקבלו די סיפוקם וצרכם,
ומוסר בידם כל הנהגת המלוכה, שעל ידם יקבלו כל
אחד ואחד מאנשי המלוכה כל השפעת צרכם. ברם
בן המלך מקבל כל אשר יחסר לו מאת אביו המלך,
ואינו צריך להגיע למשרתיו עושי דברו כי הוא סמוך
על שולחן אביו, אשר אוהבו אהבת נפש ומספק לו
כל הצטרכויותיו באין מחסור.

אהרן חנוכת נשיאים חלשה דעתו שלא היה עמהם
בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, אמר לו הקב"ה חיך
שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את
הנרות. דהכוונה בזה דהיות שבהטבת הנרות היה
אהרן מוריד הנרות ונתנן באהל ומקנחם, וחוזר
ומחזירם אל המנורה נמצא שבכל יום היה מחנך את
המנורה, שהרי נתפרקה בכל יום ושוב נתחדשה, לכן
שלך גדולה משלהם, דכיון שישנה להדלקה בכל
יום, והנשיאים לא חנכו אלא פעם אחת בחנוכת
המזבח, אתוד"ק יעו"ש באריכות.

כבר הזכרנו אמש מה שתי' בספה"ק ייטב פנים
(מאמר שוב אשיב, אות כד) קושיית הכתנות אור (פרשת
נצבים, ד"ה ובדרך אחר נראה) היאך מועיל תשובה לאדם
החוטא והרי קי"ל (עי' יומא דף ס"ד ע"ב) דכל שנראה
ונדחה שוב אינו חוזר ונראה, וא"כ כיון שחטא ונדחה
מקדושתו היאך חוזר ונראה על ידי התשובה.

ובספה"ק ייטב פנים (מאמר שוב אשיב, אות כד)
האריך בקו' זו, וכתב בתו"ד די"ל דאדרבה קלקלתו
זו היא תקנתו, דהנה אמז"ל (ברכות דף י"ח ע"א)
דרשעים בחייהם קרויים מתיים, מעתה כיון שע"י
החטא נחשב כאילו מת א"כ החוזר בתשובה הרי
הוא בריה חדשה וכקטן שנולד דמי, אשר לא שייך
לומר עליו כיון שנדחה שוב אינו חוזר ונראה, יען כי
כאשר שב האדם ומתוודה על חטאיו בתשובה
שלימה הרי הוא אדם אחר לגמרי שלא נדחה
מעולם, עי"ש שהאריך בזה בדברים נפלאים.

ובישמח משה בפרשתן כתב בתו"ד דלפי"ד האור
החיים שהיה בכל יום התחדשות המנורה, יש בכך
רמז על האיש הישראלי, שנעשה בריה חדשה בכל
יום, וזהו נמי הרמז במה שמחדש הקב"ה בכל יום
מעשה בראשית כאמור (תהלים קלו, ז) לעושה אורים
גדולים כי לעולם חסדו, יעו"ש.

מעתה מובן דאמה"כ בהעלותך את הנרות רמז
על נשמות ישראל שיש להאיר נשמותיהם ולרוממם,
לחזקם כי תמיד מועיל תשובה, כי הלא אל מול פני
המנורה יאירו שבעת הנרות, שלא היו קבועים
במנורה אלא היו מחנכים אותם לעבודתם בכל יום
מחדש, ומזה יקח כל אחד לקח טוב לעצמו לידע
שבכל עת תמיד יכול הוא לשוב ולהתחדש כנשר

שלטון המזלות כלל וכלל, לכן בקשתינו שתמחול ותסלח לכל עוונותינו, והבן.

עד"ו יל"פ מאה"כ בפסוק (תהלים ק, ג) דעו כי הוי"ה הוא אלוקים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאן מרעיתו, דהכתיב הוא ול"א באל"ף והקרי הוא ול"ו בוא"ו. ולהנ"ל יבואר הרמז, דכאמור שם אלקים מורה על הנהגת הטבע, ושם הוי"ה ב"ה מורה על הנהגה עליונה למעלה מדרך הטבע, ועל ידי שבני ישראל יודעים כי אחד הוא אלקים שהוא לבדו מהוה כל היות, כי גם דרכי הטבע הכל הוא בגזירת השי"ת גם כאשר הער בהשגחה מסותרת ואין שום מקרה בעולם כלל, על ידי זה זוכים להוריק ברכת ה' משמי שמים מבחי' למעלה מן הנהגת הטבע והמזלות.

וז"ש הכתוב דעו כי הוי"ה הוא אלוקים רצ"ל בזה שתדעו כי הטבע עצמו הוא ג"כ מושגח מהוי"ה, וכפי' האלשיך במאה"כ מי כה' אלקיני המגביהי לשבת המשפילי לראות בשמים ובארץ, בכך תלוי דבר זה אשר ול"א אנחנו עמו, דהיינו שענין זה שיהיה האדם מושגח משם הוי"ה ב"ה וב"ש, זה תלוי באדם, שאם הוא יודע כי ולו אנחנו וכל דבר שבעולם כל המאורעות וכל הנעשה לכלל ולפרט הכל הוא בגזירת השי"ת, אז אינו מסור לקביעת המזלות כלל, כי אנחנו עמו וצאן מרעיתו, ומקבלים הכל משלחן המלך אבינו שבשמים, ברם אם אינו מכיר ומאמין בהשגחתו ית"ש ובכל דבר חושב שהוא על פי טבעי העולם וכו', אז ולא אנחנו עמו רח"ל, כי נמסרים תחת קביעת המזלות וכו' וכאמור.

והנה כתב הישמח משה בפרשתן דשבעת הנרות מורים על שבעת כוכבי הלכת, יעו"ש, ויל"פ הרמז דהנה בכריאת העולם התקין השי"ת י"ב מזלות ושבעה כוכבי לכת אשר על ידם יושפע כל סדרי הבריאה וטבע העולם, אלא דכאמור דב"ז הוא לגבי ההנהגה הכללית לברואי העולם אבל לא כן כלפי בני ישראל אשר הם בניים למקום ואינם נתונים כלל תחת שליטת המזלות.

זה שרמז הכתוב בהעלותך את הנרות, להאיר על נשמות ישראל לטהרם ולקרנם לתשובה, ואל תאמר היתכן שיועיל תשובה לכפרה ומחילה והלא המורד במלך וכו', על זה אמר אל מול פני המנורה

כדוגמת כן היה בעת בריאת העולם, דמערכות הגלגלים והמזלות נבראו לשמש כשלוחי הבורא ית"ש להנהגת דרכי העולם, אכן כל זאת הוא רק בנוגע לכל באי עולם, ברם לבני ישראל אשר עליהם אמר הקב"ה (שמות ה, כב) בני בכורי ישראל והוא אבינו אב הרחמן, אין אנו צריכים לקבל ממשרתיו עושי דברו, כי אנו סמוכים על שלחן המלך עצמו, לכך כאשר שופך האדם שיח לבו בדמעות שלישי לפני הבוכ"ע בכל מחסור אשר יחסר לו, הקב"ה שש ושמח למלאות רצון בנו וממלא משאלותיו.

וזהו כאמור רק כאשר הוא דבוק בו ית"ש באמונה שלימה ותמימה, דהנה כתב בספה"ק נועם מגדים (פר' האזינו, ובכמ"ק) דעל כן נקראים בני ישראל בניים למקום ולא כן כל גויי הארץ שהמה רק כעבדים, בהיות כי יש הפרש בין אב לאדון כי העבד יש שיש לו אדון אחד ויש שהוא משועבד לשני אדונים או יותר, מה שאין כן אב לא יצויר ולא יתכן כלל רק אב אחד לאדם, ובאשר לכך בני ישראל המאמינים בהשי"ת כי הוא לבדו ית"ש ה' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד, כי הוא אחד יחיד ומיוחד ואין עוד מלבדו, לכך מדה כנגד מדה ייקרא שמו עלינו כאב על בניו כמו שהאב הוא אב יחידי לבנו, עי"ש. לכן כיון שאנו בניים למקום שוב אין כל נפק"מ בהוראת המזלות וגלגלי המערכה, דרך מי שמקבל שפעו באמצעות גלגלי המזלות אז הכל כפי הוראת המזל באותה שעה, דלפעמים השפע מגיע אליו בצמצום, כיון שהמזל באותה שעה מורה על כך. לא כן הדבר בבנ"י בניו אהוביו ית"ש שכאשר חסרים משהו כגדול כקמץ מתפללים ומבקשים מאבינו בשמים והקב"ה ממלא משאלותינו ללא כל שייכות לסדרי המזל.

מעתה כאשר בנ"י מתחזקים באמונה שלימה באחד יחיד ומיוחד היוצר ומנהיג הכל, בכך מתעלים להיות בחי' בניים למקום וממילא הם מעל המזלות, ולכן שפיר מועיל בהם תשובה לכפר על כל עוונותיהם, על זה אנו מבקשים אבינו מלכנו האמנם כי חטאנו לפניך, אולם הלא אבינו מלכנו אין לנו מלך אלא אתה, ואנו דבוקים בך באמת באמונה שלימה, ומכירים ויודעים כי רק אתה הוא מלך העולם, וא"כ בדין הוא שאין אנו נתונים תחת

היה י"ב לוגין וממנו נמשחו המשכן וכליו, אהרן ובניו וכל הכהנים הגדולים, וכן המקדש וכליו, ונשאר עוד לעתיד לבוא. וזש"ה שמן משחת קודש יהיה זה בני' י"ב, שהיו בו י"ב לוגין, ואע"פ שהיה מדוד בשיעור ידוע מ"מ היה בו די למשכן וכליו ולכל הכהנים הגדולים, וטעם הדבר מחמת שהברכה נשפעה משם הוי"ה וע"ז אמר לי, כלומר ע"ד שפרש"י ריש פר' תרומה לי לשמן, דכיון שהברכה באה משם הוי"ה, על כן אף במדוד יש ברכה מרובה.

כח זה נמסר לכהנים שיחברו ויקשרו את בני' להשי"ת, ולכן נצטוו לברך את בני ישראל באמרם (במדבר ו, כד-כו) יברכך הוי"ה וישמרך וגו' ישא הוי"ה פניו אליך וישם לך שלום, רצ"ל דהברכה היה שיהיו מקבלים כל שפעם משם הוי"ה ב"ה וב"ש, ולא ע"י המזלות כי יהיו בבחי' למעלה מן המזלות, ועל ידי כן ישא הוי"ה פניו אליך דיועיל להם תשובה כנ"ל מהמדרש, שהרי אבינו אב רחמן מלך מוחל וסולח.

עד"ז תירץ בפר' וישב קו' הבית יוסף (או"ח סי' עת"ר) בענין נר חנוכה שתקנו ח' ימים, דלכא' הלא הגם לא היה רק ז' ימים כי הרי היה בו להדליק יום אחד. ולהנ"ל אתי שפיר, דהנה לאחר חורבן הבית ראשון, לא היה ההנהגה רק בניסים נסתרים מכוסים בדרכי הטבע כמו נס דפורים, וכן חנוכה שהיה גוף הגם על ידי נצחון מלחמה דחשמונאים, ונמצא דכיון שהיה רק פך אחד שהיה ידוע ומשוער שאין בו רק להדליק יום אחד, הרי שהיה דבר המדוד והשקול שלא היה שייך בה ברכה, ובהכרח צ"ל שהגם היה שלא נחסר השמן כלל כבר ביום הראשון (דהרי ריבוי לא היה שייך בדבר השקול), והיינו שהגם היה בכך שבא הברכה משם הוי"ה שהוא ללא הגבלה, עכתו"ד יעו"ש שהאריך לבאר בדרך זה עוד מקראי קודש.

וזה שפייסו לאהרן הכהן שלך גדולה משלהם דעל ידי הדלקת המנורה ימשיך לבני ישראל שתתד להם השפע דלעילא לא באמצעות המזלות כי אם ממקור הברכות משם הוי"ה ב"ה, ובבחי' זו נעשה הגם לבני חשמונאי כשעמדה עליהם מלכות יון הרשעה, ומוכח לה ממה שנכנס הברכה אף בדבר המדוד וכאמור.

יאירו שבעת הנרות, רצ"ל שבני ישראל יודעים ומכירים ששבעת כוכבי הלכת וכן גלגלי הכוכבים וכו', אין כוחם לקבוע כלל דבאמת כל כאשר לכל מושגח ע"י הבורא ב"ה בהשגחה פרטית על כל הנעשה בעולם, לכך כיון שמכירים ומאמינים באחדותו ית"ש אשר לו המלוכה בשמים ממעל על הארץ מתחת, ממילא הם חוסים בצלו ית"ש למעלה מן המזלות ושפיר מועיל בהם תשובה.

*

- כשהברכה באה משם הוי"ה ב"ה אין שייך בה גבול ומידה -

נודע מש"כ הרמב"ן (פרשתן ה, ב) כמה שניחמו הקב"ה לאהרן הכהן באמרו 'שלך לעד קיימת', דלכא' הלא גם הדלקת הנרות כמו כל העבודות במקדש היה נוהג רק בזמן שבית המקדש היה בנוי על מכוננו, ובעת חורבן הבית נתבטלו כולן וא"כ איפוא מהו 'שלך לעולם עומדת', וכתב דרמוז על נר חנוכה שנעשה ע"י בני חשמונאי כהן גדול, ואכתי יש להבין למה ניתנה לו דייקא ענין זה שיומשך על ידו מצות נר חנוכה.

ואפ"ל בהקדם מש"כ בישמח משה (פר' תולדות, עה"פ ויזרע יצחק; פר' וישב, ד"ה עוד ביאור על דברי רש"י, ועוד) בהא דאחז"ל (תענית דף ה' ע"ב) שאין הברכה מצויה לא בדבר השקול ולא בדבר המדוד ולא בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין, דדב"ז אינו אלא כאשר הברכה משם אלקים המורה על ההנהגה הטבעית ולכן בדבר המדוד וכן במה שמספרו ידוע אי אפשר שתחול בו הברכה ושיתרבה יותר ממה שיוודעים בו, אבל כאשר שפע הברכה בא משורש העליון משם הוי"ה ב"ה אז הברכה היא למעלה מדרך הטבע וממילא שאין לה גבול ומידה, ושורה הברכה גם בדבר המדוד והמנוי, וע"ז נאמר (משלי י, כב) ברכת הוי"ה היא תעשיר ולא יוסף עצב עמה, דכאשר הברכה אינה משם הוי"ה אז בהודע מה שיש לו יש בה עצב שהרי שוב לא תשרה בה הברכה, אבל ברכת הוי"ה אין בה גבול וגם במדוד ומנוי שורה הברכה.

עפי"ז מפרש מאה"כ (שמות ל, כה) שמן משחת קדש יהיה זה לי לדורותיכם, ודרשו חז"ל (הוריות דף י"א ע"ב) 'זה' בגימטריא י"ב, ללמד ששמן המשחה

תמה בבחי' 'דעו כי ה' הוא אלוקים' צריך להדבק בתורה, וזהו כי שפתי כהן ישמרו דעת על ידי אשר ותורה יבקשו מפיהו, שהרי הוא ודעתו וחכמתו אחד (תניא, פרק ב), לכך רק על ידי עסק בתורה יבוא האדם לידי הכרה ואמונה שלימה בכל לבו ונפשו, אשר מכך נמשך כח התשובה וכנ"ל.

לכך הסמיך המד' לכאן את כי אתה דייקא הקב"ה לבדו תאיר נרי, כי אין התשובה מתקבל רק על ידי הקב"ה בעצמו, כי המלאכים לא ישאו לפשעם ועוונם כנ"ל, וגם יל"פ כי אתה תאיר נרי רומז על אור התורה ועי"ז ה' אלקי יגיה חשבי, דהכוונה שאע"פ שנפלתי לחשכות וכו' מ"מ ע"י לימוד התורה הננו יכול לשוב את השי"ת ולהפך חשוכא לאורה.

בכך יבואר גם מה שהסמיך רבי אבא בזוה"ק דהה"ד אשרי העם יודעי תרועה, תרועה רמוז על תשובה, כמ"ש הרמב"ם (הל' תשובה, פ"ג, ה"ד), אף על פי שהוא גזירת הכתוב, אבל מכל מקום רמוז יש בדבר עורו ישנים משנתכם ונרדמים הקיצו מתרדמתכם, וחפשו במעשיכם וחזרו בתשובה וזכרו בוראכם. ושופר מלשון 'שפרו מעשיכם' (ויק"ר כט, ו). והיאך יועיל לו לאדם תשובה על זה גמר אומר הוי"ה באור פניך יהלכון, על ידי שידע האדם כי השי"ת מלא כל הארץ כבודו, וכל דבר שנעשה בעולם בהשגחה דלעילא מאתו ית"ש, אז במדה כנגד מדה זוכה הרי הוא מושגח מהשי"ת בכך ימחל ויסלח לו לכל חטא ופשע וכנ"ל, וגם י"ל על דרך שאמר מרן אאמו"ר דתרועה רומז על התורה דהוא אותיות תורה ע' כמ"ש בכתר נהורא, עפי"ז מובן דע"י עסק התורה חוסים בצל א"ל ומושגחים מהשי"ת, והבן.

ופתח הכתוב 'וידבר ה' אל משה לאמר', לאמר היא לדורות כדאי' במדרש (עיין תוס' חולין דף ב' ע"א ד"ה אבל), למען דעת בני ישראל לדורות עולם שיתחזקו תמיד בעבודת התשובה, וידעו כי בוודאי אין הקב"ה חפץ במות המת כי אם בשוב רשע מדרכו וחיה, כי לא ידח ממנו נדח, ובכל יום ויום יכול הוא להתחדש ולהיות כבריה חדשה, דענין זה למדנו ממעשה המנורה וכמו"כ שבני ישראל המה

מעתי יתבאר אמז"ל ויעש כן אהרן להגיד שבחו וכו', דכאמור אהרן כהנא קדישא רבים השיב מעון על ידי שלימד דעת את בני" כי אנו מושגחים על ידי השי"ת בעצמו ולא תחת המזלות ולכן שפיר מועיל תשובה כי טוב וישר ה' על כן יורה חטאים בדרך, על זה רמזו באמרם להגיד שבחו של אהרן של"א שינה היינו שעשה מול"א אנחנו עמו באל"ף ל"ו אנחנו בוא"ו, ע"י שהחדיר אמונת אמת ודביקות בהשי"ת ועי"ז המשיך עליהם מדה כנגד מדה לרוממם למעלה מן המזל וכנ"ל.

עפי"ז יש לבאר אמז"ל (במדב"ר טו, י) דנתקשה משה במעשה המנורה, עד שאמר לו הקב"ה השלך הככר לאש והיא נעשית מאליה על ידי הקב"ה, דלכאו' מפני מה דייקא בעשיית המנורה נתקשה יותר משאר כלי המשכן, אשר יש מהם שעשייתם היתה מורכבת וקשה שבעתיים יותר, ולא מצינו שנתקשה בהם כלל. כן יש לבאר איך יבוא קושי כזה למשה איש האלוקים שהשיג נ' שערי בינה (ראש השנה דף כ"א ע"ב) ותחסרהו מעט מאלוקים (תהלים ה, ו), והוא עלה למרום ולמד התורה מפי הגבורה, והיה מבחר היצירה, והנה פתאום נתקשה בדבר אחד. אלא שהוא אשר אמרנו דהמנורה מורה על עבודת התשובה להאיר את נשמותיהם של ישראל ולהחזירם בתשובה, ועל זה נתקשה משה רבינו בגודל ענותנותו היאך ירומם את נשמות ישראל אחר שנפלו כל כך, ומה גם דהמלאכים והמזלות מתנגדים לקבלת התשובה, לזה רמוז לו הקב"ה במה שאמר לו להשליך 'השלך הככר לאש' רומז על אש האמונה בחי' רשפי אש שלהבת י"ה, שעל ידי שיהיו מאמינים בהשגחתו ית"ש ממילא יתעלו להיות מעל הנהגת המזלות ושפיר יועיל להם תשובה.

גם רומז על התורה כדכתיב (ירמי' כג, כט) הלא כה דברי כאש נאום ה', כי על ידי עסק התורה בא האדם לידי אמונה תמה ודביקות בהשי"ת דהרי קוב"ה ואורייתא חד (זוה"ק פר' אמור, דף ע"ג ע"ב), ולכן נאמר על אהרן הכהן 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו', דענין הדעת הוא דביקות בהשי"ת (ע"ד שנא' והאדם ידע וגו') וכתוב אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלוקים, דכדי להתעלות ולחיות אם אמונה

(שבת דף ל"ב ע"ב) עד שיכלו שפתותיכם מלומר די. יעזור השי"ת שנוכל לקבל עלינו עול מלכות שמים שלימה ללמוד וללמד לשמור ולעשות, והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצוותיך, ואל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות היינו שהמצוות לא ישארו בהאי עלמא אלא יעלו כולם לריח ניחוח לפני הבוכ"ע, ונוכה לגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

למעלה מן המזל, ועל כן תמיד בכל מצב הגם כי נפל והגיע עד שאול תחתיה, מכל מקום לא אפסה תקוותו, אלא יכול להתרומם ולשוב להאיר כבתחילה בתיקון כל מעלליו. ובתשובה אמיתית יזכה האדם להיות נשפע אליו משמי שמים כל מיני השפעות טובות ללא גבול וקצבה, בקיום הפסוק (מלאכי ג, י) והריקותי לכם ברכה עד בלי די, ודרשינן

תוכן ה'תורה' שאמר כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א בעידן רעוא דרעוין פר' נשא (אסרו חג שבועות) העעל"ט

של הקב"ה, גם הם יזכו לנשיאות ראש וישובו אל השי"ת, עכ"ד עיי"ש.

להלן בפרשתן (במדבר ז, כז) ושמו את שמי על בני ישראל ואני אברכם. מהו הענין בזה, וברש"י והוא בגמ' סוטה (דף ל"ח ע"א) שבירכו הכהנים במקדש בשם המפורש, וראוי לבאר ענינו.

- התורה הק' ניתנה לבני ישראל למעלה מן המקום והזמן -

ויתכן בזה בהקדם מאמר יקר מתורתו של מרן אאדמו"ר זצלה"ה (שפ"ח חו"פ לשבועות, דרוש יג) לתרץ קושיית המגן אברהם (שו"ע או"ח סימן תצ"ד) היאך אנו אומרים בשבועות זמן מתן תורתנו, הלא נקטינן כר' יוסי דאמר (שבת דף פ"ו ע"ב) בז' בסיון ניתנה תורה, כדקיי"ל (שו"ע יור"ד סימן קצ"ו, סעי' י"א) דבעי לפרוש ו' עונות, ולפי זה ניתנה תורה בז' בסיון כמבואר בסוגיא דשבת (שם), ואנן עבדינן חג השבועות בז' בסיון.

עוד כתב המגן אברהם שם טעם לשבח למה שנהגו להיות ניעורין כליל שבועות, על פי מה דאיתא במדרש (שהש"ר א, נו; פדר"א מא) שבני ישראל היו ישנים כליל מתן תורה והוצרך הקב"ה להעירם, לכן אנו צריכים לתקן זה. והיא פליאה נשגבה על ישראל קדושים בני דור דעה, שהיו מתאחרים לשכוב על מטתם בשעה שהקב"ה בא לדבר אליהם. וכבר עמד בזה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע (קדושת לוי לשבועות, ד"ה ויוצא משה; והובא בעבודת ישראל לשבועות, ד"ה ויוצא משה).

בתוה"ק בפרשתן (במדבר ד, כב) וידבר ה' אל משה לאמר, נשא את ראש בני גרשון גם הם לבית אבותם למשפחותם.

ובספה"ק דברי יחזקאל עה"פ נשא את ראש בני גרשון גם הם וגו', ותוד"ק, ושמעתי פה קדוש מדבר מורי מו"ה צבי הירש הכהן מרימנוב, דמשה נקרא הצדיק ע"ד אמז"ל (שבת דף ק"א ע"ב) משה שפיר קאמרת, וגרשון הוא לשון גירושין, דהקב"ה מדבר אל הצדיק, נשא את ראש בני גרשון אלו הבנים שהם בעיני עצמם מגורשים ורחוקים מהקדושה, נשא את ראשם גם כן וירם קרנם בכבוד, וזהו גם הם, עכד"ק. וראה שם מה שאמר (הרה"ק משינאווא) אשר הרגיש שהאיר והעלה נשמתו באלו הדברים. עיי"ש.

ואפ"ל בזה בהקדם מש"כ בספה"ק יודעי בינה (להרה"ק הרר"א מלאנצוט זי"ע בפרשתן) בפסוק הנזכר נשא את ראש וגו', כתב דנשא נוטריקון נ'ו"ן ש'ל א'שרי, ורמז יש בדבר על דבריהם ז"ל במס' ברכות (דף ד' ע"ב) אמר ר' יוחנן מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל, דכתיב (עמוס ה, ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל וכו', אמר רב נחמן בר יצחק אפי' הכי חזר דוד וסמכן ברוח הקודש שנאמר (תהלים קמה, יד) סומך ה' לכל הנופלים, ע"כ דבריהם ז"ל. וזה הרמז כאן, 'נשא את ראש', היינו אותו נו"ן של אשרי שדוד המלך דילג עליו באותו מזמור, אך אח"כ נתקיים בו 'נשא את ראש בני גרשון', שאף אלו שנתגרשו מנחלת ה' כי יפול הנופל ממנו ונתרחקו ממחיצתו

המלאכים שראו הלכנה באר"י, וקידשו החודש על פי נוף אר"י וכו', עיי"ש.

עפי"ז י"ל כי הבוקר של מתן תורה היה זמן הבוקר של אר"י, [ויש שכתבו כן בכל סדר הזמנים שבמרום (עיינ כוזרי מאמר ב, אות כ; פרשת דרכים, דרוש כג; יערות דבש ח"א, דרוש טו; מור וקציעה אור"ח, ריש סימן א; שוה"ט רסא, ב; דברי יציב אור"ח סי' קת, אות ה), דהגם שבנוגע לקיום מצוות התורה בעולם הזה אין לך אלא מקומו ושעתו, מ"מ בשמים ממעל הכל הולך לפי הזמן של אר"י], ושם במדבר סיני עדיין היה לילה, והביא הקב"ה לשם את הר המוריה יחד עם האופק והזמן של ירושלים, כדי ליתן תורה בהיות הבוקר בירושלים עיר הקודש. ולפי ששם בסיני עוד היה חשכת לילה, ולא ידעו ישראל שהתורה תינתן על הר המוריה לפי זמן הבוקר בירושלים, לכן היו עדיין ישנים על מטתם והוצרך לעוררם.

על פי זה יתיישב לנכון קו' המג"א, דהנה הפנים יפות (פרשת יתרו, בפסוק לך אל העם וקדשתם, ובכמ"ק) ביאר שקודם מתן תורה היה נמשך הלילה אחר היום, והביאו החתם סופר בכמה מקומות, וכן כתב (חתם סופר שבת דף פ"ז ע"א ד"ה וקדשתם היום ומחר מאי דרש; תורת משה פרשת יתרו, ד"ה היו נכונים) לענין ימי פרישה קודם מתן תורה שהיום עם לילו עיי"ש.

ולהג"ל שבשעת מתן תורה במקומו בסיני היה עדיין לילה, כאשר הלילה הלך אחר היום דששי בסיון, נמצא שלפי המקום במדבר סיני ניתנה תורה בשישי בסיון, ורק לפי הזמן דהר המוריה שהוא באר"י שעליו ניתנה תורה כבר האיר היום והיה ז' סיון, נמצא דתרוייהו איתנייהו. לכך אנו אומרים בו' סיון זמן מתן תורתנו, כי לפי אופק המדבר הרי היה באמת אז לילה ששייך לו' בסיון, ורק בארץ ישראל כבר האיר השחר של ז' סיון, עכתו"ד ועי"ש מה שביאר בזה עוד.

עפ"י דבריו הק' יל"פ מאמר הכתוב (שמות יט, טז) ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר וגו', דלכאוו' הוא לישנא יתירה, דהיה לו לומר 'ויהי ביום השלישי בבוקר', ומה בא להוסיף באמרו 'בהיות' הבוקר. ולהג"ל יבואר שבא לרמוז ענין זה, כי באמת לילה היה, אלא שעל ידי שהביא הקב"ה לשם את הר

וי"ל בהקדם מ"ד (ילק"ר פר' יתרו, עה"פ ויסעו מרפידים; מדרש תהלים סח, ט) שבשעת קבלת התורה נעקר הר המוריה ובא למדבר כדי שתנתן התורה על מקום המעולה הזה, ומבואר במפ"ו (זרע ברכ, פר' ויצא ראשון; לב אריה, פר' ראה; יש"מ פר' וירא, עה"פ ויאמר יצחק אל אברהם; וע"ע דברי יציב חו"מ סי' צ"ב אות י"ג) דהיינו שחוכרה לה יחדיו עם הר סיני, ועל שניהם כאחד ניתנה תורה לישראל.

ומתאמרא משמיה דהגה"ק מוהרי"ד מבעלזא זצ"ל (מהרי"ד לשבועות, ד"ה בבואם לסיני) שמצא סמוכים לזה בדברי הגמרא (תענית דף ט"ז ע"א) מאי הר המוריה וכו' חד אמר הר שיצא ממנו הוראה לישראל, וחד אמר הר שיצא ממנו מורא לאומות העולם, ופירש רש"י בלישנא אחרינא הר המוריה הר סיני, מורא לאומות העולם במתן תורה. וכן הוא בתוספות. ותמה מהרש"א על דבריהם שכתבו שהר המוריה הוא הר סיני, דבקרא מפורש (דברי הימים ב ג, א) לבנות בית ה' בהר המוריה. ולהג"ל אתי שפיר דשניהם אמת, כי הביא הקב"ה הר המוריה והניחו על הר סיני ושם נתן התורה (וע"ע פרדס דוד, ריש פרשת ויצא).

ובטעם הדבר שהביא הקב"ה הר המוריה והניחו על הר סיני י"ל עפ"מ"ש (ב"ר טז, ד) וזהב הארץ היא טוב (בראשית ב, יב) מלמד שאין תורה כתורת ארץ ישראל ולא חכמה כחכמת ארץ ישראל, עכ"ל. לכך אין לך מקום הראוי לקבלת התורה כמו הר המוריה, כי מציון תצא תורה ודבר ה' מירושלים (ישעיה ב, ג), ולכן ניתנה שם תורה למען דעת שאין תורה כתורת ארץ ישראל.

והנה כתב החתם סופר (שו"ת ח"ו, סימן ל"ה, ובאריכות בפר' בא עה"פ החודש הזה לכם) בענין שהראה הקב"ה למשה רבינו ע"ה הלכנה בחידושה (רש"י שמות יב ב), דהיינו שהראה לו במצרים הלכנה שבארץ ישראל וקידשה במצרים על פי ארץ ישראל, דאי לא תימא הכי כיון שלא נדבר עמו אלא ביום (רש"י שם), והלכנה בחידושה לא תראה אלא סמוך אחר שקיעת החמה, איך הראה לו הלכנה וכו', אלא ע"כ שהיה בסוף היום במצרים, כאשר כבר שקעה חמה באר"י שהיא מזרחית למצרים, והעידו

המוריה והזמן של אר"י לכך נתהווה אז בוקר, וזהו בהיות הבוקר והבן.

- כל שביומו אינו נדחה ומועיל תשובה -

ויתכן לבאר ענין זה שנתן הקב"ה תורה לעמו ישראל בזמן כזה שהיה יום ולילה, בארץ ישראל היה יום ז' סיון יום שניתנה בו תורה, ובמדבר סיני בו' בסיון הוא זמן מתן תורתנו.

נקדים מש"כ הגה"ק החתם סופר זי"ע (דרשות חת"ס ר"ה, דרושב, ר"ה תק"ס) עה"פ (משלי ג, ב) כי אורך ימים ושנות חיים ושלוש יוספו לך, ואחז"ל (יומא עא, א) וכי יש לך ימים שאינם של חיים, אלא אלו שנות אדם שמהפכים מרעה לטובה, ויל"פ דהנה נדחקו חז"ל (יומא דף כ"ב ע"ב) לפרש מ"ש (שמ"א יג, א) בן שנה שאול במלכו, אמר רב הונא כבן שנה שלא טעם טעם חטא. ויש לבאר דכל עוד שהימים מקודשים הם מתאחדים זה עם זה, כי רק ע"י הגשמות הימים חלוקים זה מזה, כי עצם התחלקות הזמן היא בריאה גשמית, אבל בקדושה העליונה אין בה התחלקות הזמנים, ובשמים ממעל ככל שהדרגה הרוחנית גבוה יותר, כך מתאחדים ומתקבצים הימים להיות כאחד, וזה שאמרו יומו של הקב"ה אלף שנים (ב"ר יט, ח) כי אינן נפרדים זה מזה, ולולי שיש למעלה ששה מדרגות הידועים הנקראים ימי בנין כל ימות עולם כידוע ליודעים, לולי כן לא היינו מוחסים כלל פירוד ימים למעלה. וזהו שאמרה תורה (דברים יא, כא) למען ירבו ימיכם שיתארכו הימים ויהיה כל שנה ליום יחשב.

ולכן אחז"ל (זבחים צז, א) אליבא דרבי טרפון דבחי' ימי סוכות לא היה בהם פסול לינה משום דכל הח' ימים היה כיום ארוך עי"ש, משום דעל ידי קדושת ביהמ"ק נמשך אורות העליונים דלא היה שייך שם חילוקי זמן וכל הימים היו כיומא אריכתא דמי, וכן אמרו על ב' ימי ר"ה דהמה יומא אריכתא.

ועל כן אצל הצדיק השלם כל ימיו מתאחדים מר"ה ועד ר"ה שאז מתעלה לקדושה יותר מעולה מאשר היה בשנה שלפני זה, לכך נחשב אצלו כל השנה כיום אחד. וזהו פיה"כ ואברהם זקן בא בימים, רצ"ל אע"פ שהיה זקן בא רק בימים ולא בשנים, כי כל שנ"ד ימים היה נעשה מהם יום אחד. וכן היה בשאול הצדיק שכל ימיו התאחדו אצלו בקדושה

עליונה לכך היה בן ימים ולא בן שנים, ורק כאשר מלך וחטא באחת ירד ממדרגתו והיה בן שנה במלכו.

ובזה יבואר מאמרם, שהיה קשה לחז"ל דהפסוק מתחיל כי אורך ימים, א"כ מיירי בצדיק גמור שימיו מתאחדים, ושוב אומר ושנות חיים, וכי יש לו של שנים, והלא אין שכיח שיחיה כ"כ ימים עד שיעלה לחשבון כמה שנות חיים (דהרי כל שנה נחשב רק ליום אחד). עז"א דמיירי בבעל תשובה דאז השנים של אח"כ כשכבר שב המה בבחי' ימים, אבל השנים שכבר עברו עליו בחטא, והיו בבחינת שנים, הגם שהם מתהפכים לזכויות מ"מ הם נשארים בבחי' שנות חיים, וזהו שמהפכים מרעה לטובה, עכתוד"ק.

עפי"ד יש לתרץ קו' הכתנות אור (פרשת נצבים) על כללות ענין התשובה דהיאך מועיל התשובה, הלא כיון שנדחה ע"י החטא שוב אינו חוזר ונראה (פסחים דף ע"ג ע"ב), והנה תכלית כל איש מישראל הוא כמאה"כ (ויקרא א, ב) אדם כי יקריב מכם קרבן לה', והיינו שיהא כל איש מישראל כקרבן להבוכ"ע, ומעתה איך מועיל תשובה אחר שנדחה הרי שוב אינו חוזר ונראה.

ובייטב פנים תירץ בזה בכמה אנפין, ובמק"א תירץ (מאמר שוב אשיב, אות ד) על פי מה דקי"ל דהא דשוב אין חוזר ונראה הוא רק אם כבר עבר יומו (ראה זבחים דף י"ב ע"א), אך באותו יום שנדחה הרי הוא חוזר ונראה דכל דחויא ביומו לא הוי דחיה. ולכן אע"פ דהאדם כבר חטא זה ימים ימימה, עכ"ז הרי יומו של הקב"ה אלף שנה, נמצא דעדיין עומד ביומו, ועל כן שפיר חוזר ונראה, לפיכך מתקבל תשובת האדם ונרצה לו, אתוד"ק עי"ש. ועדיין צריכים אנו תבלין בזה, דאמנם כלפי הבורא ב"ה אלף שנים בעיניך כיום אתמול, אולם הרי החוטא נתרחק מן השי"ת ביותר והיאך מועיל לו תשובה.

ברם להאמור דכל ענין התחלקות הזמנים הוא רק בריאה גשמית על הארץ מתחת, לכך כאשר שב האדם בלב שלם, חותר לו הקב"ה חתירה להיותו מקושר לעולם העליון בבחי' למעלה מן הזמן, כך שנמצא שאף אצלו נחשב הכל כיומא חדא אריכתא, וממילא שפיר מתקבלת התשובה, דהרי כל שביומו אינו נדחה.

ואמנם לכל יתמה האדם היאך יועיל התשובה, דהלא כיון שנדחה שוב אינו חוזר ונראה, על כן רצה הקב"ה לזכות את ישראל ועל ידי התורה גופא העלה אותם להיות בבחי' למעלה מן הזמן כדי שייחשב להם כאילו הם עדיין ביומו דאינו נדחה, על כן עשה ה' ככה שתנתן התורה על הר המוריה ועל הר סיני יחדיו, להורות כי הן בענין בחי' 'עולם' ומקום אין שייך כל הגבלה אצל התורה הק' ואפשר לקבל התורה בב' מקומות, הן בבחי' 'שנה' שנתן התורה הן ביום ו' בסיון והן בז' בו, וכמו"כ בחי' 'נפש' ויחן שם ישראל נגד ההר כאיש אחד ובלב אחד, כי על ידי התורה מתעלים להיות למעלה מן הזמן כנ"ל. על כן לא נזכר בתורה זמן מתן תורתנו, כאשר

האריכו בזה בספה"ק (ועיין בני יששכר מאמרי סיון, מאמר ד, אות א), דבכל המועדים הודיע הכתוב זמנם בחודש השנה אימתי הם חלים, אולם שונה הדבר בחג השבועות שלא מצינו זמנו של זו מפורש בתורה, ורק נאמר בפסוק (ויקרא כג, טו-טז) וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם וגו' שבע שבתות תמימות תהיינה וגו' והקרבתם מנחה חדשה לה', אולם לא נתפרש זמנו, כי במעמד מתן תורה נקבע שע"י קבלת עול מלכות שמים שלימה יהיו בני ישראל בבחי' למעלה מן הזמן, נמצא דבאמת לא נקבע זמן מיוחד לחג השבועות. (וראה מהר"ל, בנתיבות עולם, נתיב התורה, פרק א).

וזה ע"ד שפי' בספה"ק מ"ד בגמ' (מגילה דף י"ג ע"ב) בקיטרוגו של המן על כלל ישראל לפני אחשורוש, כי את דתי המלך אינם עושים דמפקי לכולהו שתא בשה"י פה"י, פרש"י שבת היום פסח היום, ולכאו' צריך ביאור הרי יום השבת אינו אלא יום אחד בשבוע, וכן חג הפסח אינו אלא ז' ימים בשנה, ומהו שאמר דמפקי לכולהו שתא בשה"י פה"י אתמהה. אלא שעל ידי שעוסק האדם בהלכות השבת או בהלכות הפסח, הריהו ממשיך עליו אותם אורות קדושים המתנוצצים ביום השב"ק ובימי הפסח. וביאור הדברים כי התורה הוא למעלה מן הזמן, לכן על ידי הלימוד בהלכות שבת והלכות הפסח נמשך אותן האורות וההשפעות היורדות בשב"ק וביומי דפסחא.

מקור הדברים הוא בשלה"ק (פר' ויקרא, הקדמה, תורה שבכתב) וזל"ק, דע כי אלו לא חטא אדה"ר, אז לא היה שייך לומר להיות נבדל מקום קדוש, כי הכל היה ענין גן עדן והכל היה קודש. וכו', וכן לא היה נבדל איש מאנשים לעבודה ולכהונה, כי היו כולם ממלכת כהנים וגוי קדוש. וכן לא היה נבדל זמן מן הזמנים לקדושה, כי כל העתות היו שוים לקדושה, כמו שיהיה לעתיד עולם שכולו שבת. וסימנך לשלושת אלה הוא, עולם שנה נפש, המוזכר בספר יצירה (פרק ו, משנה א), דהיינו קדושת המקום מהעולם, וקדושת זמן מן הזמנים הנכלל בענין שנה, וקדושת הבדל אדם משאר נפשות האדם וזהו ענין נפש, עכלה"ק.

כן יהיה נמי לעתיד לבוא כאשר יקויים היעוד (ישעי' יא, ט) ומלאה הארץ דעה את ה', וכל העולם יהיה בקדושה אחת, בבחי' אתה אחד ושמןך אחד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ. אכן כעת בעולם הזה אין כל הימים הזמנים המקומות והאנשים שוים. ועל ידי שעושה האדם תשובה שלימה לפניו ית"ש, ומבקש השיבנו אבינו לתורתך, אז זוכה להתעלות בקדושה העליונה עד שנעשים בבחי' למעלה מן הזמן, וכיון שכן שוב אינו נדחה ושפיר מתקבלת תשובתו.

- התוה"ק ניתנה למעלה מן הזמן שע"כ עדיין יזמו הוה -

ענין התשובה הורה הקב"ה לבני ישראל תיכף במעמד מתן תורה, וכאשר האריך בבני יששכר (מאמרי סיון, מאמר ב, אות ה), במאה"כ ועתה אם שמוע וגו' (שמות יט, ה), שבני ישראל חששו ונתיראו לקבל את התורה דהרי התורה ומצוותיה רחבים מיני ים, וכמעט אי אפשר ליצור חומר לעמוד בה בשלימות, כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא, על כן הבטיחם השי"ת מראשית שיקבלם בתשובה, וז"ש ועתה אם שמוע וגו', ואין ועתה אלא לשון תשובה (ב"ר כא, ו), שבכל אופן ובכל מצב יועיל להם התשובה, אף אם חטאו וסרו מן הדרך, כי הקב"ה הוא מלך מוחל וסולח, עי"ש בדבה"ק והנפלאים באריכות. (וראה עוד עבודת ישראל, לשבועות, ד"ה ועתה אם שמוע).

דבוק בהשי"ת או אז הריהו יוצא משלטון הזמן ואז ממילא הרי הוא למעלה מן המזלות ואז אין המזלות קובעים אצלו כלום שהרי הוא נשפע משורש עליון דהוא למעלה מן הזמן, והבן.

וי"ל דזהו כוונת התוספות שהקשו שם על מ"ד דאין מזל לישראל מהא דאמרינן (מו"ק דף כ"ח ע"א) חיי בני ומוזני לא בזכותא תליא מילתא אלא במזלא תליא מילתא, ותירצו שעל ידי זכות גדול משתנה, יעו"ש. דהיינו דע"י זכות התורה שהוא בחי' למעלה מן הזמן מתעלה האדם לקבל השפעתו משורש גבוה אשר שם הוא בחי' למעלה מן הזמן וממילא אין עליו שום השפעה מסדרי המזלות. וראה בספה"ק דגל מחנה אפרים (פר' בראשית, ד"ה זה ספר תולדות אדם), ועל פי האמור יתבארו דבה"ק בטו"ט.

ומה יקר לרמז בזה מה שנאמר במתן תורה (שמות יט, יז) ויוצא משה את העם, דנקט נמי לשון יציאה כדרך שאמרו בגמ' שבת שם מניין שאין מזל לישראל, שנא' (בראשית טו, ה) ויוצא אותו החוצה וכו' צא מאיצטגנינות שלך שאין מזל לישראל, וכן עשה מרע"ה ולימדם כי ע"י הדביקות בתורה יתרוממו להיות למעלה מן המזלות וכאמור.

עפי"ז יובן ענין ברכת כהנים, דלכא' תמוה והלא הכל קבוע ונשפע על ידי סדרי המזלות, ומה שייך לברך את ישראל בברכה 'יברכך ה' וישמרך' וגו' (במדבר ו, כד), שדרשוהו חז"ל (במדב"ר יא, ה) 'יברכך בממון וכו', ויחונך בבנים, ומה יועיל הברכה לזה. אכן התיירוץ לכך, דאף שבוודאי אף דברים אלו משתלשלים מעילא ותתא עפ"י סדרי הכוכבים והמזלות, אכן הרי כאמור ישנו בחי' של למעלה מן המזל וסדר המערכות, ולכן ציוה הקב"ה ואמר ושמו את שמ"י על בני ישראל, היינו שם המפורש, דשם הוי"ה מורה על שהוא היה הוה ויהיה בבחי' למעלה מן הזמן והמזל, ובכהאי גוונא שפיר שייך הברכה 'ואני אברכם'.

זה שרמז רש"י אמור להם כמו זכור ושמור, וכבר נתחבטו הרבה לבאר דב"ק, ואף אם רצה לומר שהוא לשון המורה על התמדת הפועל, מכל מקום מפני מה הביא דייקא דוגמאות הללו. ולהנ"ל א"ש דהנה נודע מש"כ ביערות דבש (דרוש ב, לו' אדר) שיום השבת

ויתבאר בזה מ"ד בירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח) מפני מה לא נאמר חטאת בעצרת, [דבקרבנות של מוסף היום נאמר רק ושעיר עזים אחד לכפר עליכם (במדבר כה, ל), שלא כמו בשאר שעירי הרגלים שנאמר ושעיר עזים אחד לחטאת] אמר הקב"ה כיון שקבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימיכם. ולהנ"ל, דכשמקבל האדם על עצמו עול תורה שהיא למעלה מן הזמן, הרי שנחשב אצלו כל הזמנים כולם כיום אחד, לכך כיון דכל שביומו אינו נדחה, ממילא דשפיר מועיל לו תשובה כי נחשב לו כאילו לא חטא מימיו דהיינו שלא נדחה מעולם.

- שם הוי"ה בחי' למעלה מן הזמן -

והנה איתא בחז"ל (ילקו"ש תהלים, פרק ט, רמז תרמג) אין שמו ואין כסאו שלם עד שימחה זרעו של עמלק, ויש לבאר דשם הוי"ה ב"ה וב"ש מורה על היותו ית' בחי' היה הוה ויהיה (זוה"ק, פר' פנחס, ח"ג דף רנ"ז ע"ב), והיינו בחינת למעלה מן הזמן שאצל הקב"ה הוא הכל כאחת ואין לפניו שום חילוק. ואמרת פ"ע לפני כ"ק מרן אאדמו"ר זצלה"ה דיל"פ ה' מלך ה' מלך ה' ימלוך לעולם ועד, דהכוונה דאצל השי"ת הו"ל מלך ומלך וימלוך בבת אחת, וז"ש ה' מלך וגו' לעולם ועד, כלומר, דכל שלושתן המה יחד כאחד לעולם ועד כי אין שינוי כלל בין העבר להעתיד דהכל אחד, וקלסיה. וכאשר בני"ז זכאים ומתרוממים לבחי' של למעלה מן הזמן אז זכים להיות נשפעים משם הוי"ה הרומז על בחי' למעלה מן הזמן. ברם עתה כאשר בחשוכא שרינן אנו מוגבלים להיות תחת שליטת הזמן וסדרי מערכת הבריאה, על כן מן המיצר קראתי י"ה כאשר נמצאים במיצרי סדרי הזמן בעוה"ז או אז קראתי רק י"ה שאין שמו שלם, במדה כנגד מדה ששולט בנו משטר הזמן, והבן.

ויל"פ דבכך נחלקו אמוראי בגמרא (שבת דף קנ"ז ע"א) אם יש מזל לישראל עי"ש, דבוודאי דאילו ואילו דברי אלקים חיים והכל אמת, אלא דהיות שכל סדרי המזלות הם על ידי מערכת הגלגלים והכוכבים במסילותם ועל ידם נמשך לעולם התחתון התחלפות הזמנים, לכך במי שנמצא תחת שלטון הזמן ממילא נשפע לפי סדר המזלות שהם לפי העיתים והזמנים. ברם כשהאדם מתרומם להיות

ויש לבאר דברי רש"י שפי' דקאי על המרגלים שהיתה כבר הפורענות השניה שאירע באותו יום, דהנה מה שעצם היום היה בה גרמא לרע כי ניתן אז כח לסט"א להזיק ולקלקל, כל זה מחמת שעל ידי אותו מעשה במדבר ניתנו בני ישראל תחת שליטת המזלות, כי בעת מתן תורה נתרוממו בני ישראל לבחי' של למעלה מן הזמן ולא היה שייך כלל עת מזומנת לפורענות, אלא שבגין שחטאו ירדו ממדרגתם להיות תחת שליטת הזמן ובגין נהיה הפורענות השניה באותו היום במעשה המרגלים, וזה שאמרו וביום פקדי דבגין כך שלט בהם מדת היום ונגרמה קלקול המרגלים וכו'.

ויתבאר בזה מאמר הגמ' א"ר יוחנן מפני מה לא נאמר נו"ן באשרי שיש בו מפתן של שונאי ישראל, והיינו כי באמת כל מה ששייך נפילה מחמת גרמת הזמן והמזל הוא רק עתה אשר בעוה"ר נתונים תחת שלטון מערכת הכוכבים והמזלות, אולם לעתיד נזכה להתעלות לבחי' למעלה מן הזמן והמזל, וממילא שוב לא יפלו עוד, וזהו שחזר דוד וסמכן ברוח הקודש ואמר 'סומך הוי"ה לכל הנופלים' כי כאשר נזכה להשפעת שם הוי"ה בהיות שמו שלם המורה על היותו ית"ש היה הוה ויהיה כאחת בחי' למעלה מן המזל ממילא לא יהיו עוד נפילות.

ועל כן לעתיד לבוא יתהפכו צום הרביעי וצום החמישי לששון ולשמחה, דאף שעל פי המזלות אותו היום הוא יום תוגה וצער, אולם לעתיד לבוא שלא ישלטו עוד המזלות, שוב לא יהיה עוד יגון ואנחה ולא יקבעו ימים אלו להיות מועדים לפורעניות חלילה, כי אם אדרבה יהיו ימי ששון ושמחה.

- נשא את ראש המגורשים והנדחים בכח התורה - עד"ז יבואר מקראי קודש דפרשתן ע"ד רמז, דאמה"כ וידבר ה' אל משה לאמר נשא את ראש בני גרשון היינו בני ישראל השרויים ומצויים בגלות המר, כי בעוה"ר נתקיים בחי' הכתוב (שמואל א כו, יט) כי גרשוני מהסתפח בנחלת עבדי ה', ומפני חטאינו גלינו מארצנו ונתרחקנו מעל אדמתנו, ועשיקי אנן ובחשוכא שרינן. על כך צוה השי"ת למשה דהגם שנתרחקו בגלות המר, ומה גם שעפ"י סדר המזלות נקבע שיהיו המה למטה בשפל המצב

מורה על ענין של למעלה מן המזלות, כי ביום השבת שולט מזל שבתאי שהוא גורם רעה ותוגה שמשבית הכל, ועל פי הטבע יום השבת הוא יום עצב ותוגה, ודייקא אותו ברכו וקדשו הבורא ב"ה להיות יום מנוחתו ועונג קרא ליום השבת, ומזה נווכח לראות כוחו של הקב"ה המשפיע שפע דלעילא לבני ישראל עם קרובו למעלה מן המזל, יעו"ש.

זה שפירש רש"י אמור להם כמו זכור ושמור, רצ"ל שכשם שיום השבת מורה על ההשפעה למעלה מן המזלות, כן הדבר נמי שכאשר יזכו להדבק בתורה כאמו"ל (מד"ר פי"א ס"ו) עה"פ יאר ה' פניו אליך, יאר זה מאור תורה שיאיר עיניך ולבך בתורה ויתן לך בני תורה כמה דתימא (משלי ו, כג) כי נר מצוה ותורה אור, וכן פירשו שם מ"ש ויחונך בתלמוד תורה וכה"א (שם ד, ט) תתן לראשך לוי' חן וגו' (שם א, ט) כי לוי' חן הם לראשך וגו', יתרוממו לקבל שפע עליון ממקום גבוה למעלה מן המזל, ועי"ז בכל אופן יושפע להם ברכת שמים בכל מיחיד מיטב, כי אז ושמנו את שמי על בני ישראל היינו שם המפורש שמאיר מבחי' למעלה מן הזמן, ואז ואני אברכם למעלה מקצבת הזמן והמזל.

- סומך הוי"ה לכל הנופלים בבחי' למעלה מן הזמן - והנה אמרו חז"ל (תענית דף כ"ו ע"א) חמשה דברים אירעו את אבותינו בשבעה עשר בתמוז וכו', נשתברו הלוחות, הובקע העיר וכו', ודבר זה שביום אחד היו חמש פורעניות הוא רק על פי סדר המזלות, וזה ע"ד דאי' בגמ' סנהדרין (דף ק"ב ע"א) עה"פ (ירמיה י, טו) בעת פקודתם יאבדו תנא משום רבי יוסי עת מזומנת לפורענות, וכו' וביום פקדי ופקדתי עליהם חטאתם (שמות לב, לד), תנא משום רבי יוסי עת היא מזומנת לפורענות, ופרש"י ביום פקדי שבכל שנה מאותן ארבעים שנה שעמדו במדבר יום מזומן לפורענות, בו חזרו מרגלים, בו נחרב הבית בראשונה ובשניה, וכתב המהרש"א דלפי פרש"י אמר כן על מעשה מרגלים, אבל הקרא כתיב במעשה עגל וכדלקמן בשמעתין, וע"כ נראה יותר לפרש על י"ז בתמוז במעשה עגל כדאמרינן בסוף תענית ה' דברים אירעו לאבותינו בי"ז בתמוז בו נשתברו הלוחות ובטל התמיד והובקעה העיר ושרף את התורה כו' עכ"ד.

(פסוק קה) נר לרגלי דבריק ואור לנתיבתי, לרמוז שגם ח"ו נפל האדם בחשכות העוונות בבחי' כי רגליהם לרע יריצו (משלי א, טז), מ"מ בכל מצב מועיל תשובה, וזהו נר לרגלי דבריק ואור לנתיבתי, שעל ידי התורה הק' הנקראת אור הרומז על אור של מעלה, על ידי כן יוכל האדם לשוב ולתקן הכל, כי התורה מעורר בחי' אור עליון של למעלה מן הזמן. וזה שרמוז נשא את ראש בני גרשון אלו המגורשים רח"ל, בכל מצב עליך לנמלם ולנשואם להחזירם בתשובה על ידי נו"ן של אשר"י הרומז לאור התורה כנ"ל, שעל ידי כן יתרומם קרנם ויתוסף בבתי ישראל אורה ושמחה, בחי' הכתוב (אסתר ה, טז) ליהודים היתה אורה ושמחה, אורה זו תורה (מגילה דף ט"ז ע"ב).

- התחזקות בלימוד התורה כי אין שמירה כתורה -

ענין זה מתעורר בכל שנה ושנה בזמן מתן תורתנו, כי אז ניתנה התורה בקול גדול ולא יסף (דברים ה, יט) ומתרגמינן ולא פסק, וכאז כן עתה מתעורר בחי' זו של 'אני אמרתי אלהים אתם ובני עליון כולכם' (תהלים פב, ו), דכמו דבמתן תורה פסקה זוהמתן (שבת דף קמ"ו ע"א) על ידי שנתעלו להיות למעלה מן הזמן כנ"ל שמתן תורה היה ביום ו' וביום ז' בסיון יחדיו. כן עתה מתעורר בחי' זו בכל חג שבועות, וממילא נשפע שפע רב וכל מילי דמיטב משורש העליון למעלה מן המזל, ובכך ביום הזה יכול כל אחד ואחד להושע בכל מה שצריך שפע ברכה והצלחה, בני חיי ומזוני רויחי.

אין לנו שיוור רק התורה הזאת, בעת הזאת צריך כל אחד ואחד לקבל על עצמו עול תורה, כל אחד לפום דרגא דיליה ולהוסיף עוז ואומץ בתורה הק', כי עם בני ישראל זקוקים לרחמי שמום מרובים בכלל ובפרט, הרבה ישנם הצריכים להוושע בכני ברוכי ובנחת מצאצאיהם ובפרנסה בריוח וכו'. ובפרט שכעת הזאת זקוקים בני ישראל לרחמי שמים מרובים כי הרשעים עומדים עלינו לבלותינו ומבקשים להשמיד להרוג ולאבד חלילה כמו שזמם המן הרשע, ולעקור חלילה את הכל.

מאמינים אנו באמונה שלימה כי הבורא ב"ה שומר ישראל והוא ישמור שארית ישראל, ואין שמירה כתורה, ובפרט לאשר אנו רואים כי הטומאה

והמדריגה, מכל מקום וידבר ה' אל משה שהוא כח התורה הק', כמו"ש בישמח משה (פר' בשלח, עה"פ ויאמר משה; פר' תרומה, ד"ה במדרש) דמשה רבינו היה עצם התורה, וכ"כ בספה"ק אוהב ישראל (ליקוטים חדשים, פר' קרח) על משה איש האלוקים שהיה עצמותו של התורה הק', וכל התורה היה חקוק על משרע"ה, יעו"ש, לאמר לדורות, שבכח התורה שהוא למעלה מן המזלות על ידי כן נשא את ראש בני גרשון המגורשים בגלות המר גם הם לבית אבותם ואף שעברו שנים רבות מוזמן האבות הקדו', שחיו בעולם הזה לפני למעלה מג' אלפי שנה, והיאך יעמוד לנו זכות אבות, אלא דהמרחק בינינו לאבות העולם הוא רק על פי סדר הזמנים בעוה"ז, שעל זה אמרו חז"ל (ב"ר נה, ב) רחמי האב על הבן הוא עד ארבעה דורות, דכאשר כבר עבר זמן מרובה אין כ"כ התייחסות בין הדורות, אולם כאשר זוכים בני"י שיהיו מושפעים בבחי' למעלה מן המזלות אשר שם לא שייך התחלקות הזמן כלל, נמצא שזמן האבות הוא גם כיום הזה וממילא מתקשרים ומתייחסים לבית אבותם, ובכך רמוז הכתוב לבחי' התשובה שכשם שמתקשרים עם האבות הק', בהיותנו בבחי' למעלה מן הזמן ממילא דהו"ל כאילו הכל באותו יום דלא הוי דיחוי ועל כן נשא את ראש בני גרשון המגורשים מן הקדושה דשפיר יכולים לשוב ולהתקרב אליו ית"ש.

וזהו הרמוז נשא נו"ן של אשרי, שלא יתייאש האדם לחשוב דלבנ"א המגורשים מן הקדושה שוב אין להם תקנה דכיון שנדחה שוב אינו חוזר ונראה, על כן רמוז הכתוב על נו"ן של אשרי, שלא נאמרה כיון דרומז לנפילה אבל מ"מ חזר דוד וסמכן ברוח הקודש ואמר סומך הוי"ה לכל הנופלים דייקא שם הוי"ה שהוא בחי' למעלה מן הזמן כנ"ל, והיינו דדוד המלך אשר הקים עולה של תשובה ליחיד כאמו"ל, לימד דעת את העם דלכאו"א מועיל תשובה דע"י התשובה נחשב כמי שחזר ביומו דלא חשיב דחיה ושפיר חוזר ונראה.

ויתכן לרמוז עוד, דהר"ת נו"ן של אשרי רומז על פרק אשרי תמימי דרך הוא מזמור קי"ט, (דהרי במזמור תהלה לדוד לא נאמר נו"ן באשרי), ושם באות נו"ן אמר

התורה הק' יעלו למעלה ויליצו יושר בעדנו, ויבואו מלאכי רחמים ומליצי יושר ללמד זכות על כלל ישראל בזכות התורה הק', ומי שאמר לעולמו די יאמר לצרותינו די. ולא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי בשמירה דלעילא על ידי ובכח התורה הק' וקיום המצוות. וכיום כבר ברור לכל אחד ואחד כי אלה ברכב ואלה בסוסים ואנחנו בשם ה' אלוקינו נזכיר (תהלים כ, ח).

יעזור השי"ת שנוכה לקבל עלינו עול תורה, ובמתן תורה מצינו כתיב (דברים ה, כו) לך אמור להם שובו לכם לאהליכם, וזכו אז בני ישראל לכל מיני השפעות טובות, וכאז כן עתה שכאמור קול מתן תורה הוא קול תמידי אשר לא פסק, ויזכו כולם להפקד בהאי יומא בכל המצטרך ולקבל שפעת הטוב מן השמים.

ירומם הקב"ה קרן ישראל וישמע תפילה כל פה היינו שיקבל בבת אחת כל התפילות שהתפללו האבות הק', הצדיקים התנאים וכולם מימות עולם, כי הלא בוודאי תפילתנו בפנ"ע אין ראויים שיעלו כלל לפניו, ורק בהצטרף כל התפילות מכל הדורות כולם, אשר כולם עומדים כעת ומצלאין קמי מלכא, כי הקב"ה הוא למעלה מן הזמן כנ"ל, ובכה"ג יהיה גם תפילתנו נמשך אחר תפילתם ויחדיו יתקבלו לרצון, וישמע הקב"ה קול תפילת כל פה יחדיו.

יעזור השי"ת ואך ששון ושמחה ישמע בכל בתי בני ישראל וגם יגון ואנחה, ויזכו לרוות רוב נחת דקדושה מכל יוצאי חלציהם, שפע ברכה והצלחה, ונוכה להגאל בגאולה השלימה במהרה בימינו אמן.

והזוהמא מתגברים ביותר כנגד לומדי התורה, וכל מגמתם וחפצם הוא להעביר את לומדי התורה ולבטלם מתלמודם, באשר יודעים הם ומכירים כי התורה אגוני מגני ואצולי מצלי, ואור התורה מאיר לכל עם בני ישראל.

ומעתה עלינו לידע גודל האחריות של כל אחד הזוכה להכנס לשערי בית המדרש להיות נכלל בכלל היראים ושלמים, שהוא אחריות על הקרובים והרחוקים, על בני המשפחה השכנים והמכירים, ועל כל בית ישראל, כי כאמור רק בזכות התורה נזכה שהקב"ה ירומם קרן ישראל להושיענו מגלותנו.

כן אתנו המקום לעורר אודות ענין האחדות, שמצינו במתן תורה 'ויחן שם ישראל כנגד ההר', ואמרו חז"ל 'כאיש אחד בלב אחד', ועל כל אחד להתאחד עם זולתו ולהרגיש בצערו ולשמוח בשמחתו, וכאשר רואה באחד מישראל שהוא שרוי בצער ובמצוק יעתיר עליו ויבקש ממי שהרחמים שלו להושיעו מצרתו, ובד בבד להכניס שמחה בבתי ישראל, כי ישנם הרבה לבבות נשברים, וצריך להפיח בהם אורה ושמחה.

הנה העת והעונה כל אחד ואחד להרבות ולהגביר חיילים לתורה ביחיד וברבים, שערי תורה פותחים הם לכל דורש, וב"ה נתרכו הארגונים החשובים אשר בהם לומדים ונבחנים רבים על תלמודם, אברכים ובחורים ואף בעלי בתים העמלים במשך היום על פרנסתם, ובוודאי שרק בזכות כן העולם קיים.

אחת בקשתנו ושאלתנו כי כל האותיות הק' של

יום ראשון פר' בהעלותך ח' סיון

אחר תפילת שחרית נערך שמחת הברית לבן הרה"ח ר' מרדכי זאב רוזנברג מאלעד (ב"ר בערל מפעיה"ק). אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל מאורחי חו"ל שהגיעו לשהות בצל הקודש על חג השבועות.

לפני תפילת מנחה הגיע מרן שליט"א לביקור באכסניית כ"ק הגה"צ רבי יעקב מאיר שכטר שליט"א מנהיג חסידי ברסלב, ששהה למנוחה סמוך לקרית מלך רב פעיה"ק, וזהו תוכן השיחה:

כ"ק הגרי"מ שכטר: 'שהחינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה... מרן שליט"א: ברכה זו צריך אני לברך...'

עכשיו מתחילים לבא כל ההשפעות של חג השבועות... בחג גופא זוכים להשפעות הרוחניות, ואחרי החג זוכים להשפעות הגשמיות...

כ"ק הגרי"מ שכטר: כן יהי רצון.

מרן שליט"א: התעניין בשלומו וכו'.

כ"ק הגרי"מ שכטר: להודות לבורא עולם... בשנים אלו שעוד אפשר ללמוד, לאכול ולדבר...

מרן שליט"א: 'לאנגע געזונטע יארן'... בתורה כתוב (בראשית ו, ג) 'והיו ימיו מאה ועשרים שנה'.

מקובל על הגה"ק רבי שלמה אליעזר אלפנדי זצ"ל שחי יותר ממאה ועשר שנים... ועד יום מותו היה בדעה צלולה והשיב תשובות לשואליו.

הר"ש בוקשפן לכ"ק הגרי"מ: אביכם (הג"ר דוד זצ"ל) הכיר אותו.

כ"ק הגרי"מ שכטר: אכן.

אני למדתי אצל הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל שהיה 'שטיקל' תלמיד שלו.

מרן שליט"א: הוא היה מקורב אצל מהרש"א אלפנדרי. רבי אשר זעליג היה זה שקישר בינו לבין הגה"ק המנחת אלעזר ממונקאטש זצ"ל. הוא עשה הקירבה ביניהם. כבר קרוב יום ה'... הנה זה עומד אחר כתלנו...

כ"ק הגרי"מ שכטר: כן יהי רצון... ותחזינה עינינו...

אני למדתי בישיבת סלונים, אצל כ"ק האדמו"ר רבי שלום נח זצ"ל (בעל נתיבות שלום מסלונים). הוא למד 'זייער קלאר', הוא למד הטיב והנהיר כל סוגיא... אחרי כן למדתי אצל כ"ק האדמו"ר רבי יהודה'לע זצ"ל (מדזיקוב), והוא היה סגנון אחר לגמרי... הוא היה מחלק כל משנה לעשר חלקים, ואחרי שאמר פשט אחד אמר שעל פי זה יכולים לומר עוד פשט ועוד פשט... אבל אצל האדמו"ר רבי שלום נח היה הכל נהיר ומחוור כשמלה.

הר"ש בוקשפן: הוא מסר שיעורים בכל יום?

כ"ק הגרי"מ שכטר: כמה פעמים בשבוע... 'מיט אזא קלארקייט'... הוא גם הכניס 'גישמאק' בלימוד.

מרן שליט"א: מתי נפתחה הישיבה של סלונים בירושלים? **כ"ק הגרי"מ שכטר:** בתקופת המלחמה, אבל אחרי 'היטלר' ימ"ש זה התפתח יותר, ונפתחו אחר כך עוד ישיבות.

מרן שליט"א: זהו באמת אחד מהפלאות שיכולים לראות בעינים למעלה מדרך הטבע, ריבוי התורה, ריבוי הישיבות וריבוי האורה, מאז אותה תקופה קשה. חשבו אז שיהיה 'אויס וועלט'.

כ"ק הגרי"מ שכטר: אני נולדתי בעיר העתיקה, סמוך להר הבית. בעת המלחמה כבשו הערבים את המקום ועברנו לעיר, והאדמו"ר רבי שלום נח קירב אותי מאד. הוא החדיר והשקיע בכל תלמיד... הוא למד 'ליטפיש' והכניס חשק גדול אצל התלמידים.

מרן שליט"א: בירושלים לא למדו אז בשיטה כזו...

כ"ק הגרי"מ שכטר: בירושלים היה מהכל...

מתחילה למדתי ב'תורה ויראה', וכשנפתחה ישיבת סלונים לקחו את המלמד שלי לשם, והוא לקח עמו כמה תלמידים ואני ביניהם. כמוכן שביקשתי רשות מאבי...

הר"ש בוקשפן: את חמיו כ"ק האדמו"ר הברכת אברהם זצ"ל הכרתם?

כ"ק הגרי"מ שכטר: א וודאי... הוא היה עובד ה', בעל צורה, הוא עסק רבות למען הכלל...

מרן שליט"א: ואז הכרתם גם את הגה"ק רבי מאטל סלאנימער?

כ"ק הגרי"מ שכטר: לרבי מאטל לא היה שייכות לישיבה, אבל הוא התגורר בסמיכות לישיבה, וכיון שהתגוררנו בעיר העתיקה ולא היה בכוחי לשוב הביתה בכל יום, לכן הייתי נכנס אליו ושמעתי ממני הרבה. הוא היה 'א הייליגער איד', 'א פרייליכער איד'.

הר"ש בוקשפן: הייתם לומדים ביחד?

כ"ק הגרי"מ שכטר: רמב"ם, משניות...

כל מי שהיה נכנס אל רבי מאטל, הדבר הראשון שעשה היה ללמוד רמב"ם... ואמר, קודם רמב"ם ואחר תאמר מה שרצונך לומר...

מרן שליט"א: החסידות התחיל עם זה...

כ"ק הגרי"מ שכטר: הוא היה אוהב תורה גדול... היה לו 'ריכטיגע אהבת תורה'... בכל פעם שאחד נכנס אליו, הדבר הראשון היה תורה...

הרב שמואל לעוו: הרב שליט"א סיפר פעם שרבי מאטל אמר לו, שאם יהיה אצלו שנתיים, יעברו על כל התורה כולה...

סיפרתי פעם להרב שליט"א, שהרה"ח ר' יצחק גרומן ז"ל שהיה מקורב ומשמש אצל רבי מאטל, סיפר, שרבי מאטל אמר לו שיש בחור חסיד ברסלב... וכוונתו היתה על הרב... ואמר שיביאו אליו כיון שרוצה לזכות להעמיד תלמיד הגון בעולם הזה...

מרן שליט"א: כל התורה כולה בב' שנים זה השגה...

כ"ק הגרי"מ שכטר: בבקאות... הוא היה הרבה 'פאר מוח'...

מרן שליט"א: את הרה"ק רבי שלומקע זוועלר הכרתם? **כ"ק הגרי"מ שכטר:** א ודאי.

בתקופה שהיו צריכים להיות במקלט, הייתי יחד עם בנו כ"ק אדמו"ר רבי גדליה משה זצ"ל, ועשיתי עבורו מנין.

הר"ש בוקשפן: ספרתם פעם שראיתם את רבי שלומקע מקבל קוויטלעך במקוה...

כ"ק הגרי"מ שכטר: הוא היה מקבל קוויטלעך במקוה... הביאו לו קוויטל והיה מסתכל בשם, והיו צריכים לומר לו את כל הצדדים של השאלה או הענין לכאן ולכאן, ואז היה טובל, ואחר כך ענה התשובה...

הרב שמואל לעוו: זה היה ב'הונגערישע מקוה'...

הר"ש בוקשפן: היה פעם עובדא עם מקשה לילד... שאביכם הגיע לשם...

כ"ק הגרי"מ שכטר: אבי זצ"ל הגיע אל רבי שלומקע להזכיר מקשה לילד, ואמר לרבי שלומקע שמובא בליקוטי מוהר"ן (מהדו"ב סי' ב) שעבור מקשה לילד יש סגולה לומר מזמור לתודה, לתודה אותיות תולדה, ויש במזמור זה קס"ח אותיות, קס"ח הוא חסד בא"ת ב"ש, ויש בו מ"ג תיבות נגד קליפת ג'ם לי גם לך לא יהיה' שגורם לקושי בהולדה.

לאחר הלידה בא אבי אל רבי שלומקע להביא פדיון ולהודות על המופת, אבל רבי שלומקע אמר לו, וכי זה מופת שלי הרי זה מופת שלך...

הרב שמואל לעוו: היה עוד איזה עובדא ביניהם, ששאלו על איזה דבר טוב שעשה...

כ"ק הגרי"מ שכטר: אבי ז"ל חסך סכום לצורך נישואי בניו, ופעם היה בכותל המערבי וראה שם יהודי ממרר בבכי, ושאלו מה אירע, וסיפר שהוא צריך לחתן בעוד שבועיים ואין בידו פרוטה לפורטה. מיד קרא לו אבי לביתו ונתן לו את כל הסכום שחסך לעצמו. וכשמע זאת רבי שלומקע, 'איז ער ארויס פון התפעלות'...

כאן בקרית צאנז?

כ"ק הגרי"מ שכטר: הייתי כמה פעמים, וגם השתתפתי בכמה שיעורים אצל אביכם מרן זי"ע.

אב"ד ק"צ טבריה: ספריו של הרב שליט"א מזריחים אמונה בכל העולם...

מרן שליט"א: גם עיינתי בהם כמה פעמים ונהנית מאד... גם בספר ['המברך יתברך'] על מאה ברכות שיש שם הרבה התחזקות בענין זה...

כ"ק הגרי"מ שכטר: יישר כוח.

וכיבד את מרן שליט"א בלחיים: שתזכו להשפיע תורה ויראת שמים לכלל ישראל...

מרן שליט"א: ולעצמי...

למען יאריך ימים על ממלכתו...

והציג מרן שליט"א את בניו הגה"צ אב"ד קרית צאנז טבריה שליט"א והגה"צ רבי מאיר משולם שליט"א, ונכדו הבה"ח יחזקאל שרגא נ"י. ונפרדו לשלום.

אחר תפילת מנחה קיבל מרן שליט"א קהל, באמצע נכנס לקו"פ המחותן כ"ק האדמו"ר מסטריקוב שליט"א מירושלים, לרגל שמחת נישואי בנו, וזהו תוכן השיחה:

מרן שליט"א: שלחתי שליח לשבת אויפריף... [ה"ה חתנו הרב ברוך הלברשטאם, נכד מרן שליט"א].

האדמו"ר מסטריקוב: א חשוב'ע שליח...

לא היה לי כל כך ניחא שבגללי הוא לא היה יכול להיות כאן בחג השבועות...

רציתי לבוא עם בני החתן, אבל קשה לנסוע אחרי השבת אויפריף...

מרן שליט"א: בוודאי שלא... בפרט שהוא כבר צריך שמירה מאז השבת אויפריף, ולכן עדיף לא להרבות בנסיעות...

כך נוהגים העולם שעניני השמירה לחתן עושים כבר מהשבת האויפריף.

האדמו"ר מסטריקוב: אפילו שבהלכה מובא (שו"ע אבהע"ז סד, א) רק על חתן... והיינו שכל המנהגים הקשורים ל'חתן דומה למלך' זה כבר מהשבת קודם.

מרן שליט"א: מובא במהרי"ל (הל' תשעה באב אות ט) שבשבת קודם החתונה הוא כבר בגדר חתן, לגבי שבת חזון שיכול ללבוש בגדי שבת.

האדמו"ר מסטריקוב: על פי חסידות זה מובן, כי כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעא תליין, וכל ההשפעות של השמחה באים כבר משבת שלפניה.

מרן שליט"א: כל ענייני חתונה לומדים ממתן תורה (תשב"ץ קטן, סימן תסז), ויכולים ללמוד מזה על גודל הענין של חתונה ובנין בית בישראל, שמשווים זאת לקבלת התורה... כן דרשו חז"ל (תענית כו, ב) יום חתונתו זה מתן תורה...

ההשפעות הרוחניות של מתן תורה באים בחג השבועות גופא שהוא יום שכולו רוחניות, ואילו ההשפעות הגשמיות וכל ברכות התורה, האם באים כעת בימים שלאחר החג.

הרב שמואל לעוו: הרב שליט"א סיפר פעם יותר בהרחבה, שרבי שלומקע פגש אותו ושאלו איזה דבר טוב עשה היום, ואמר שעשה איזה מצוה אבל אינו רוצה לספר כי רוצה לקחת המצוה עמו לעולם הבא... אבל רבי שלומקע דחק בו עד שנאלץ לספר שמסר לעני את כל הכסף שחסך... ואמר לו רבי שלומקע, ממני רצית להסתיר זאת? הלא ראיתי את פניכם זורחים כשמש בצהרים...

הר"ש בוקשפן: הוא גם הלך פעם אל רבי שלומקע בנוגע לנכדו האדמו"ר רבי מרדכי זצ"ל...

כ"ק הגרי"מ שכטר: אנו התגוררנו בשכנות עם נכדו האדמו"ר רבי מרדכי זצ"ל משך שש שנים בעיר העתיקה. לא היה שם בבית לחם לאכול... והלך אבי אל זקנו רבי שלומקע לספר על גודל הדחקות, שאין לחם לפי הטף. והוסיף לומר, הרי הרבי מחלק להרבה עניים ולמה לא יתן לנכדו... ואמר לו רבי שלומקע, בשביל לחם וחלב הוא יכול ללוות על החשבון שלי, אבל לא יותר מזה, מ'דארף זיך קענען מוטשענען...

מרן שליט"א: מסופר כן על מרן הדברי חיים, שכידוע היה מחלק צדקות לרוב, אבל לצאצאיו לא נתן. וכל נכד שהיה לו עוד סב גדול מצד חותנו וכדומה, וכגון אלו שהיו נכדי ראפשיץ, אמרו שצריכים מעות עבור ראפשיצער אייניקל...

הר"ש בוקשפן: היה לכם שייכות חזקה עם האדמו"ר רבי מרדכי מזוועהיל...

כ"ק הגרי"מ שכטר: הוא היה מקובל... אני למדתי כתבי האריז"ל אצל רבי אשר זעליג מרגליות, אבל לא היה לי עם מי לשוחח בענינים אלו... וכאשר נפגשתי עמו ודברנו קצת הבנתי שכבר יש לי עם מי לדבר... **מרן שליט"א:** ואף שהוא לא עשה מעצמו כלום... אדרבה זהו הסימן...

כ"ק הגרי"מ שכטר: יא יא...

מרן שליט"א: לא הוא ולא זקנו רבי שלומקע...

כ"ק הגרי"מ שכטר: גם רבי מאטל סלאנימער היתה לו הנהגה פשטנית מאד... הוא היה הולך ברחוב עם מקל, מקל כמו שילדים משחקים בהם, וכאשר היה רואה קבוצה של ילדים משחקים היה דופק עם המקל ואומר להם בחביבות, קאטשקאלאך, קאטשקאלאך... ער איז געווען א שמייכל'דיגע איד...

היה פעם מעשה שאיש ואשה התקוטטו ביניהם, ואחד מהם החזיק בידו מקל להכות את זולתו, ורבי מאטל שם לבו לזאת ורץ לעברם וחטף את המקל וברח משם... אינני יודע אם אדם אחר היה עושה כן... אחר כך כשהגיע הביתה שאל למי היה שייך המקל, וכשאמרו לו שהיה שייך לאשה, שלח להחזיר לה... הלכה היא הלכה...

מרן שליט"א: מדרגות של צדיקים...

הרב שמואל לעוו: הוא אמר שזהו מצות עשה מפורש 'להציל עשוק מיד עושקו'...

מרן שליט"א: הרב שליט"א היה פעם בועד הישיבות

המאוחרת) עברו הקהל לברכת א גוט'ן חודש.

יום שני פר' בהעלותך ט' סיון

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן מורנו יקותיאל יהודה נ"י בן הרה"ג ר' ישראל אריה כץ מפעיה"ק, ע"ב הרה"ח ר' אליהו קופמן מירושלים (חתן הרה"ג ר' יחיאל יו"ט קראוס שליט"א מב"ב).
אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל מבעלי השמחות בחודש הבעל"ט, ועוד מאורחי חו"ל.

יום שלישי פר' בהעלותך י' סיון

לפני תפילת שחרית הניח מרן שליט"א תפילין להבחור הבר מצוה חיים אליעזר נ"י בן הר"ר מרדכי גרוס מאלעד (ב"ר נחום יהודה מב"ב).
לפנה"צ הגיע מרן שליט"א לביקור חולים אצל העסקן הוותיק הרה"ח ר' גרשון לידר הי"ו מפעיה"ק, השוהה לרפואה במרכז רפואי צאנז פעיה"ק.

בשעה 4.30 אחר תפילת מנחה נסע מרן שליט"א לעיר בני ברק להשתתף בהלוויית הגאון הגדול רבי ירחמיאל גרשון אדלשטיין זצ"ל ראש ישיבת פוניבז' ומראשי נשיאות מפעל הש"ס העולמי, שנלב"ע היום לדאבון לב כל ישראל המבכים את השריפה אשר שרף ה'. מרן שליט"א ליווה את המיטה כבדת דרך ארוכה לאורך רח' ר' עקיבא.

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן שמואל נטע נ"י בן הר"ר אברהם יהודה זלמנוביץ מב"ב, ע"ב הרה"ג ר' יעקב יוסף וירצברגר שליט"א אב"ד בארדיטשוב.
אח"כ קיבל מרן שליט"א קהל, בין הנכנסים היה גם הרה"ג רבי יצחק צבי אונגר שליט"א רב ביהמ"ד נייטרא בירושלים עיה"ק, לרגל שמחת נישואי בנו נ"י.

יום רביעי פר' בהעלותך י"א סיון

בערב סידר מרן שליט"א חופה וקידושין אצל החתן שלמה נ"י בן הרה"ח ר' אברהם יהודה קנאפלער מיוניאן סיטי, ע"ב הרה"ח ר' דוב בער לוי מפעיה"ק (ב"ר אלימלך מפעיה"ק, וח"ר יצחק ארנפלד מפעיה"ק).
אחר תפילת ערבית נסע מרן שליט"א למעון הקודש בקיסריה שם שהה על שב"ק.

האדמו"ר מסטריקוב: הייתי צריך לבוא יותר... אבל זמן של השמחה הוא הזדמנות, שיש זכייה לבוא...
מרן שליט"א: יש זכיות יותר גדולות... זוכים להרביץ תורה... ישנו מכתב שכתב מרן אאדמו"ר זי"ע (שפע חיים מכתבי תורה, מהדו"ת, ח"ב, מכתב רסט): "בטח שמעת שנהייתי מלמד תינוקות, וכעשרים ילדים עם איזה בחורים לקחתי לבית מדרשי, שעיני עליהם ממש כמעט כל היום... והגם שכמובן כמה מאנשי שלומינו רואים בזה פגם לענין "רביסטווא", שרבי חס ושלום ילמוד תורה וישגיח על לימוד תורה, הלא זה ורבי ממש תרתי דסתרי אהדדי, וחוששים שעל ידי זה יבטל התואר רבי, ומה יאמרו הבריות זה רבי? הלא זה כל היום רק מתעסק בלימוד התורה, וכדומה וכדומה. ולדעתי יבטלו אלף "רביס" כאלה וכדאי להעמיד תלמיד הגון אחד", עכ"ל.

האדמו"ר מסטריקוב: מרן זי"ע היה הולך עם בגדי שבת בימי השבע ברכות אצל צאצאיו?
מרן שליט"א: בכל השבוע של השבע ברכות.
האדמו"ר מסטריקוב: מסתמא ראה זאת מלפנים. גם אצלנו נהגו כן.

ראיתי על הרה"ק מטשכנוב זי"ע, שלעת זקנותו כשלא היה בכוחו להשתתף בחתונה של נכד, היה הולך בבגדי שבת, הכל היה שבת'דיג בבית, ולא אמרו אצלו תחנון, והיו באים אליו לעשות אצלו שבע ברכות.

מרן שליט"א: שלא היה לו כוח ליסוע?
האדמו"ר מסטריקוב: החתונה היה שם בעיר ולא היה לו כוח לצאת משום בריאות או משום סיבה אחרת...
מרן שליט"א: גיסי כ"ק האדמו"ר מזוועהל זצ"ל סיפר לי, שבנישואי גיסו כ"ק האדמו"ר משומרי אמונים זצ"ל, לא הגיע הסב הרה"ק רבי שלומקע זצ"ל להשתתף בחתונה, מחשש עין הרע... ורק עמד בצד בשעת החופה...

האדמו"ר מסטריקוב: פעם היה כאלו חשבונות...
מרן שליט"א: לא היה מקובל כל כך פעם להשיא נינים... זה לא היה שכיח...
וכבדו מרן שליט"א בלחיים ואחלו מברכות קדשו לקראת השמחה, ונפרדו לשלום.

אחר תפילת ערבית לאחר חצות הליל יצא מרן שליט"א לקידוש לבנה. אחר ריקוד 'טובים מאורות' (שהורה מרן שליט"א לזמר בהשקט יותר בגין השעה

בחצרות קדשינו

ביום השב"ק שישו ושמוחו בשמחת התורה, כשקודם קריאת התורה נמכרו העלויות לכל המרבה בהתחייבות לעסוק בתורה שעות רצופות עד חג מתן תורתנו. היה זה מחזה רב הוד, כאשר בחורי החמד מתאגדים יחד לקנות עלויות לכבוד התורה ונותן התורה, בסכום של מאות שעות, אותם קיבלו על עצמם להגות וללמוד במהלך השבוע הקרוב עד חג השבועות.

גם בעידן רעוא דרעוין התכנסו ובאו הכל שנית בהיכל ישיבת 'היכל התורה', כאן התחממו באש החסידות בראשות הרה"ג ר' אברהם שלמה זלמן היילפרין שליט"א, אשר רומם את להבת שלהבת הנשמה בניגוני קודש, ובדברים חוצבים להבות בגודל מעלת היום הקרב ובא, והקניינים הנשגבים שיכולים לקנות בו.

מאות הבחורים הודו ושבחו להנהלה הרוחנית המנהלים הרוחניים שליט"א, כמו גם להנהלה הגשמית מנהלי היכלי התורה והחסידות, אשר העמידו כל ההצטרפויות בשפע גדול.

במרכז 'שמחם', יצאו במיזם מיוחד עבור מיועדים/ות

מגיל 20 ומעלה: הצעת, קיבלת!

לאור ההתעוררות הרבתית בציבור לעזור ולסייע בשידוכים אחד לשני, יצאו בשבועות האחרונים במרכז 'שמחם' במיזם מהפכני שלפיו מציע של הצעה יקבל את שכרו למרות שלא ניהל את השידוך!
ב'שמחם' מונים את השלבים לפיהם יש להשקיע מחשבה על הצעה טובה ומתאימה, למסור את ההצעה הזו למרכז 'שמחם', ואי"ה ביום שתישבר הצלחת, יקבל המציע את שכרו סך של 300 דולר, מתנת 'שמחם'.
ב'שמחם' מדגישים כי גם אם השידוך ירד, אך ההצעה הזו תתאים למוצע אחר – יקבל המציע הראשון את המתנה הנ"ל. המבצע הוא עד ר"ה תשפ"ד.
צלצלו כעת למרכז 'שמחם': 09-88-515-88.

מהנעשה והנשמע בישיבתנו הק' בירושלים

קול התורה אשר נשמע ברמה בהיכל ישיבתנו הק' בכל עת ועונה מתחזק והולך בזמן הקיץ שבו מתכוננים הבחורים החשובים לקראת המבחנים על חלקים נרחבים מהמסכתא הנלמדת בתוכניות השונות של החצרות הנהוגות בישיבתנו הק', וזאת בד בבד עם חזרה יסודית על כל הסוגיות שנלמדו בשיעורי העיון במשך השנה, התעוררות מיוחדת ניכרת על תלמידי שיעור ג' אשר מתכוננים לקראת הכנתם לעליה לישיבה גדולה בזמן אלול הבעל"ט.

כמו"כ נמסר מההנהלה הרוחנית כי הסתיימה ההרשמה לקראת שנת הלימודים הבעל"ט, וזכינו ונתרבו ספסלי דבי מדרשא באיכות ובכמות, בגיבוש קבוצה

בפקודת הקודש:

כינוס מיוחד בבית כ"ק מרן שליט"א של חברי 'ועד החינוך' יחד עם מנהלי מוסדות החינוך דקהילתינו הק' פעיה"ק

כינוס מיוחד התקיים השבוע בבית כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א, בה השתתפו רבני קרייתינו הק' שליט"א יחד עם חברי 'ועד החינוך', וכן כל מנהלי מוסדות החינוך דקרייתנו הק'.

במהלך הכינוס הוחלט למנות את הרב בועז בדיחי רב מעון הילדים פעיה"ק ומחשובי חברי הועד, לאחראי הקשר מול הורי הילדים.

כמו"כ דנו באסיפה בצעדים הנדרשים במוסדות החינוך בעיקר לקראת שנת הלימודים תשפ"ד הבעל"ט, כשתפקיד הוועד היא לוודא את יישום תקנות קהילתנו הק' בענייני לבוש, טכנולוגיה וכו'.

מ'ועד החינוך' מוסרים, כי מקווים הם לפעול ללא לאות למען קדושת המחנה בכל התחומים מתוך סייעתא דשמיא ובתפילה שלא נבוש ולא נכלם ולא נכשל.

חברת ש"ס

בהתקרב יום ההילולא של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, פונים בזה בקריאה חשובה מ'חברת ש"ס' להזכיר ולזרז את המזורזין אנ"ש שנמנו לדבר מצוה וקבלו ע"ע ללמוד דפי גמרא עם פי' תוס' במסכתות הש"ס לזכות נשמת כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע על מנת לסיימם בצוותא עד יומא דהילולא רבא ט' תמוז הבעל"ט.

בקשה מיוחדת מופנית בזה לכל מי שכבר סיים הלימוד, נא להתקשר ולהודיע בהקדם לטל' מס': 058-3229490, או: 054-8441601.

ובאו כולם בברית יחד נעשה ונשמע אמרו כאחד:

שבת הכנה לקבלת התורה בישיבה"ק מתיבתא דברי חיים
כהכנה דרבה לקראת חג השבועות העל"ט, התכנסו ובאו יחדיו מאות תלמידי ישיבה"ק ביום השב"ק פר' במדבר להכין עצמם כדבעי.

לרגל סימן שבת ההכנה לקראת קבלת התורה, סעדו הבחורים יחדיו את סעודות השבת בצוותא חדא, בראשות הרה"ג ר' אריה יהודה בלומנטל שליט"א מנה"ר דשיעור ב', אשר במשך הסעודות הלהיב בלהבות אש את בחורי החמד לקראת האי יומא רבא בו נעשינו לעם וזכינו לקבל תורה מסיני.

בליל שב"ק אחר הסעודה אף התכנסו יחדיו כלל תלמידי הישיבה כאשר כאן מצטרפים גם עשרות בחורי החמד המתגוררים בקריה נאמנה קרית מלך רב, כשבמהלך הבאטע שנמשך עד השעות המאוחרות של ליל שב"ק נשא דברים נפלאים ומעוררים הרה"ג ר' משה נחמן זילברמן שליט"א ר"מ בישיבה"ק.

פיות הבחורים מלאי שבח לצוות הרוחני דישיבה"ק שליט"א, כמו גם לכל המסייעים בגוף ובממון להוצאות השבת ובפרט להנהלת היכלי התורה והחסידות, אשר העמידו כל צרכי סעודות השבת בהרחבה, ישאו ברכה מאת ה', ובכל אשר יפנו ישכילו ויצליחו.

מרכז 'שמחם'

בשיתוף פעולה עם היוזמה המהפכנית של 'אפריון'

מהפך בעולם השידוכים: ביוזמת כ"ק האדמו"ר מאמשינוב שליט"א, הוקם ארגון אפריון - תוך שיתוף פעולה רצוף לאורך כל הזמן עם מרכז 'שמחם' דחסידי צאנז - ובמסגרתו שורטטה תכנית ייחודית המתמחה בשידוכים מאתגרים, והיא פעילה באמצעות מאגר ממוחשב ומערכת חכמה שמזהה אפשרויות של חיבור בשידוכים אתגריים, תוך דיסקרטיות מלאה, ובלא מסירת פרטים אישיים, אלא באמצעות קוד אישי.

במרכז 'שמחם', קוראים להורים: אל תתמודדו לבד, ניתן לכם כתף ועזרה. ניתן לקבל אצלנו את הפרוספקט המלא, ובהמשך למסור את הקוד הסודי, ככל שאתם חפצים בכך, וזאת כדי לנסות ולהוסיף הצעות בין מתוך צאנז ובין מחוצה לה.

צלצלו כעת למרכז 'שמחם': 09-88-515-88.

181 ש, א דירה פארן רעבן זי"ע:

במפעל החסד הגדול של צאנז 'שפע חיים ורחמים' נערכים ליומא דהילולא רבא ולקיום הצוואה הקדושה ע"י אלפי אנשי במפעל החסד הגדול של צאנז 'שפע חיים ורחמים', נערכים בדחילו ורחימו ליומא דהילולא קדישא של כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק זי"ע, ביום ט' תמוז הבעל"ט, ולקראת הופעת המוני אנ"ש ששיקיימו ברטט ובזיע את קיום הצוואה הקדושה שבה מבקש מרן רבנו הגה"ק זי"ע "להקים קרן סיוע לצעירים הרוצים לרכוש דירה שיוכלו להתחתן", ובין הדברים מבקש מרן זי"ע לעשות "מגביות משנה לשנה".

850 אברכים זכו להיכנס בשנים האחרונות לדירה משלהם בס"ד בזכות התכנית 'בנה ביתך' שפעילה שבע שנים. קהילתינו הק' בטבריה, חיפה וצפת גדלו וצמחו בזכות תכנית זו. הצוואה הקדושה התגשמה מול העיניים. בחשבון פשוט זה יוצא ששפע חיים ורחמים צריך לדאוג ש-120 אברכים ייכנסו לדירות משלהם בשנה אחת. אפילו בשנה האחרונה, כשמשבר דיור קשה פוקד את ארצנו הק', למעלה ממאה אברכים חתמו על חוזה רכישה של דירה משלהם.

כיצד דואגים ל-120 דירות? יש החזרי הלוואות. יש את ההו"ק. אבל למעלה משישים דירות מוטל על שפע חיים ורחמים לדאוג! סכום ההלוואה המרבי הניתן לכל זוג הוא כידוע: 360,000 ₪.

ב-ט' תמוז, יוצאים בשפע חיים ורחמים בקריאה נרגשת: תנו לבבכם; אנשי שלומנו מתגייסים בהמוניהם כדי לתת 'א דירה פארן רעבן זי"ע'. כדי שיהיה לנו את

חשובה וגדולה של בחורים מצוינים שהתקבלו לישיבתנו הק', להגדיל תורה ולהאדירה.

בתחילת הזמן הופיע בהיכל הישיבה הגה"צ ראש הישיבה ואב"ד קהילתנו הק' בארה"ב שליט"א ונשא לפני הבחורים שיחה מיוחדת בגודל הזמן הנפלא של ימי העומר במשנת רבוה"ק כהכנה לקראת חג מתן תורה אשר בכל שנה ושנה מושפעים משמי מרום לראש בני ישראל העמלים בתורה הצלחה בעמלם ועי"ז מגיעים לדביקות בתורה כראוי.

כהכנה לקראת חג מתן תורה זכו הבחורים לשמוע שיחה מאלפת מפיו המפיק מרגליות של האורח החשוב הגה"צ רבי יעקב שלמה מייזליש שליט"א אב"ד ק"ק עבודת הלב בירושלים עיה"ק אשר במתק שפתיו ריתק את הבחורים שעה ארוכה במשלים נאים ודברי אגדה המושכים הלב להתעוררות והתלהבות לקבלת התורה מתוך שמחה וחדוה כדי שיישאר חקוק למשך השנה כולה.

השבת נועם הנשמות: שבת התאחדות תלמידי שיעור ג'

דישיבה"ק פיעיה"ק בקרית שמונה

בשבת קודש פרשת בה"ב העל"ט יצאו כמאה תלמידי שיעור ג' דישיבתנו הק' בראשות המנה"ר הרב אשר בוים שליט"א והמשגיח הרב אלימלך ישראלי שליט"א לשבת התאחדות ושבת אחים גם יחד להתחזקות בתורה ועבודת השי"ת. ויסעו מקרית מלך רב ויחנו בקרית שמונה, במקום נאה ומרווח להרחבת דעתם של בחורי החמד.

השבת עברה על כל בני החבורה בהתרוממות רבת כראוי וכיאות, כשהתפילות נערכות מתוך התלהבות והתעוררות יתירה, כמו סעודות השבת שנערכו אף הם בצורה מרוממת ביותר בשירות ותשבחות משך שעות ארוכות לקל אשר שבת ברא. כאשר כל בחור ובחור קיבל כיבוד מיוחד במהלך הסעודות, אם בהשמעת דברי תורה ופנינים יקרים, אם בזמור לכבוד שבת.

לפני קבלת שבת נשא דברים המנה"ר הרב אשר בוים שליט"א שהאריך בשבח ומעלת האחדות במשנת רבוה"ק.

בצפרא דשבתא השכימו הבחורים לסדר לימוד כהכנה לתפילה, על אף השעה המאוחרת בה הסתיימה ה'באטע' בליל שב"ק.

בסעודתא דעתיקא קדישא השמיע דברים המשגיח הרב אלימלך ישראלי שליט"א בענין תורה ומדות טובות, אשר דרך ארץ קדמה לתורה.

בעידן רעוא דרעוין אשר נערכה באוירה מיוחדת כהכנה לקראת קבלת התורה, נשא דברי חיזוק המנהל הרוחני שליט"א, אשר הלהיב את הלבבות בגודל מעלת הזמן, ובמשנת רבוה"ק בענייני קבלת עול תורה.

זמן רב אחר צאת השבת ברכו ברכהמ"ז והתפללו ערבית. כשלאחר הבדלה וסעודת מלוה מלכה חזרו כולם להיכל הישיבה מלאי מטענים רוחניים וסיפוק רב מהשבת המרוממת.

לטובת נשמת מרן זי"ע, כדי שעוד זוג צעיר ייכנס לדירה משלו. נותנים לכל הפחות 181 ₪ - כולל הפרוטה בשביל הנשמה שתודיע כמבואר בצוואה הקדושה - וכל המוסיף מוסיפין לו משמים לתת כמה וכמה יחידות, ובזכות זה נזכה לשפע חיים ולברכאין טבין, ומילוי כל משאלות לבנו לטובה ולברכה."

הסכום הנ"ל, זקוקים בשפע חיים לאלפיים יחידות, כאשר כל יחידה שווה 180 ₪.
הרב אריה ליבוש רייך שליט"א, מנהל מפעל החסד שפע חיים ורחמים: "ביומא דהילולא רבא, אנחנו קוראים לציבור לגשת אל הציון הקדוש, לאחר קיום דברי הצוואה הקדושה, וזאת על ידי השתתפות בבנייה של דירה אחת

גליון זה נדבת

**ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ג ר' אשר אנשיל שוורץ שליט"א**

פח"ס מעדני אשר ורא"כ פבצר התורה בבית שמש
לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הנכדה תחי'
בת לחתנו הרב שלום הורביץ הי"ו
בן הגה"ח רבי זושא הורביץ שליט"א
רב קהל חסידים באלעד
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לחותנו
הג"ר בן ציון רייך שליט"א - נאמן בית רבוה"ק
אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

**ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א**

ר"פ בישיבת סאסוב ובעל 'פלאי התורה' - אשדוד
לרגל השמחה השרויה במעונו במז"ט
שפחת נישואי בנו
הבה"ח המו"מ בתויר"ש שואל אריה נ"י
עב"ג הכלה תחי'

בת הרה"ג ר' ברוך יהודה ליב שרשבסקי שליט"א
ראש כולל פתיבתא ירושלים ומעשה חושב בבית שמש

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

שפחת החתונה אי"ה ביום א' כ"ב סיון הבעל"ט
באולמי 'ארמונות אור' (וולף) ירושלים

גליון זה נדבת

**ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר יוסף אייזנבערגער הי"ו**

אב"י בויליאפסבורג

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ג רבי פאיר שליט"א
לזקינו הרה"ג רבי אברהם יצחק שליט"א
ולזקינו הרה"ח ר' יצחק צבי טויבער שליט"א

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת

**ידידנו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ג רבי אשר דוד גליק שליט"א**

פנה"ר דישיבה"ק לצעירים דברי חיים פעיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנו כמר אליעזר נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושפחה ישכון באהלו תמיד
פתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרב משה יוסף רונס שליט"א
אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנו כמר דוד נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
במזל טוב ובשעטומ"צ

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הרה"ח ר' מרדכי אליעזר שווארץ הי"ו
אב"י באלעד

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הכנס בנו כמר יצחק צבי נ"י
לנועם עול תורה ומצוות
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ח ר' חיים שלמה זלמן הי"ו
ולחותנו הרה"ח ר' פנחס מענדל שכלר הי"ו
אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר יקותיאל יהודה שטמר הי"ו
אב"י בצפת עיה"ק

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב
לאביו הרה"ח ר' יעקב הי"ו - אשדוד
לחותנו הרב יצחק זילברמן הי"ו - צפת עיה"ק
ולזקינו הרה"ח ר' חיים זילברמן הי"ו - צפת עיה"ק

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה

גליון זה נדבת
ידידיו הנכבד והנעלה, יקר שבערכין,
הר"ר לוי יצחק גרשון הי"ו
אב"י באחיסטף

לרגל השמחה השרויה במעונו
שפחת הולדת הבת תחי'
במזל טוב ובשעטומ"צ

ובברכת מזל טוב לאביו
הרה"ח ר' גד הי"ו
אב"י בקרית הבעש"ט - פ"ת

אך ששון ושמחה ישכון באהלו תמיד
מתוך סיד"ש ושפע רב לעלמי עלמיה